

Alue- Integraattori

PÄÄKIRJOITUS:

Syksy on hallinnon uudistusten aikaa	2
TEM:n strategiasta ja rakenteesta päätetty	3

EUROOPAN UNIONI

Brysselin kuulumisia	4
Foorumissa keskusteltiin tulevaisuuden koheesiopolitiikasta	5
EAKR-toimenpideohjelmilla vahvistetaan kilpailukykyä	6
Maaseudun kehittämissuunnitelma 2007-2013 käynnissä	7
Manner-Suomen ESR-ohjelma 2007-2013	9
Ulkorajayhteistyön valmistelut etenevät aikataulussa – ainakin melkein ..	11
Ensimmäiset alueellisen yhteistyön ohjelmat hyväksytyt	12

KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Alueiden kehittämisen yleiset tavoitteet valtioneuvostoon marraskuussa ..	13
Aluekeskusohjelma asemoituu uuteen maisemaan	14
Osaamiskeskusohjelmaan lisää vaikuttavuutta yhteisellä viestinnällä	15
Alueelliseen maaseutuosiioon 19 hakemusta	16
YTR:llä montaa rautaa tulessa	17
Aluepolitiikka työ- ja elinkeinoministeriössä	18

HALLINNON KEHITTÄMINEN

ALKU – aluehallinto kehittyy ja uudistuu	19
Alueellistaminen jatkuu kokonaissuunnitelmana	22
Alueellistamistoimet yleisiä Euroopassa	22
KuntaIT kutsuu kuntatoimijoita verkostoyhteistyöhön ja ideoimaan kehittämishankkeita	24

TUTKIMUSPALSTA

Myönteinen talous- ja työllisyyskehitys jatkuu maakunnissa	25
Urban Audit -loppuraportti vahvistaa: kaupungit EU-kasvun moottoreita	27
ESPO 2013 -toimepideohjelma hyväksytty	28
Tutkimus Länsi-Suomen EU-rakennerahastoprosessin näkemyseroista ...	29

SVENSK RESUMÉ

Svensk resumé	30
---------------------	----

8.10.2007

Syksy on hallinnon uudistusten aikaa

Hallinnon mittava uudistustyö on käynnistynyt. Sekä alueiden ja hallinnon kehittämisen organisointia ministeriöissä että hallinnon organisointia alueilla uudistetaan. Keskushallinnossa SM:n alueiden ja hallinnon kehittämisosasto jakautuu kahtia: alueiden kehittäminen siirtyy perustettavaan uuteen työ- ja elinkeinoministeriöön ja hallinnon kehittäminen siirtyy valtiovarainministeriöön. Alueiden hallintoa järjestetään uudelleen hallitusohjelman nojalla käynnistetyssä laaja-alaisessa aluehallinnon uudistuksessa, ALKU-hankkeessa.

* * *

Uuden työ- ja elinkeinoministeriön rakentaminen on täydessä käynnissä. Uuden ministeriön perusrakenne on päätetty. Rakenne on tehty matriisimallia mukaillen tulevan ministeriön eri osien synergiamahdollisuudet mahdollisimman hyvin huomioivaksi. Aluekehittäminen on tässä matriisissa poikkihallinnollinen, vahva toiminto. Tämä sopii erittäin hyvin aluekehittämisen luonteeseen, joka edellyttää hyvää yhteistyötä lähes kaikkien valtionhallinnon substanssialojen suhteen, niin tulevan työ- ja elinkeinoministeriön sisällä kuin ulkopuolellakin.

Työ- ja elinkeinoministeriössä tulevat uudella tavalla kohtaamaan aluekehittämisen, työllisyyden ja yrittäjyyden, työelämän, innovaatioiden ja energiakysymysten kehittäminen. Alueellisen näkökulman vahvistamisella voidaan näiden substanssialojen kehittämiseen tuoda uusia avauksia.

* * *

Syksyllä on myös aluehallinnon uudistamishanke pääsyt vauhtiin. Hallinto- ja kuntaministeri **Mari Kiviniemi** asetti hankkeen juuri ennen kesälomia, ja työryhmien ensimmäiset kokoukset pidettiin elokuussa.

Asettamispäätöksessä hankkeen tavoitteet on määritelty varsin laaja-alaisiksi. Tavoitteena on muun muassa selkiyttää aluehallinnon viranomaisten työnjakoja kokoamalla lupa-, valvonta- ja oikeusturvatehtäviä yhteen ja alueellisia kehittämistehtäviä ja aluekehittämisen voi-

mavaroihin liittyvää päätösvaltaa maakunnan liitoille toimivaksi aluekehittämisen kokonaisuudeksi. Tavoitteena on myös yhtenäistää aluejakoja, vähentää viranomaisten määrää merkittävästi ja organisoida lääninhallinnon tehtävien hoito uudelleen.

Hanketta organisoitaessa on lähdetty siitä, että syksyn aikana tehdään tarvittavat aluehallinnon tehtäviä koskevat selvitykset, jotka valmistuvat vuoden loppuun mennessä. Sen jälkeen ryhdytään yhteiseltä faktapohjalta keskustelemaan ehdotuksista, jotka työryhmän tulee esittää väliraportissa 31.3.2008 mennessä. Syksyn aikana ei siis vielä ole vastauksia tarkempiin kysymyksiin siitä, millaiselta aluehallinto tulee näyttämään. Hanke kuitenkin esitellään neljässä alueella pidettävässä seminaarissa, joissa kuunnellaan alueiden edustajia ja käydään keskustelua siitä, miten aluehallinnon tilanne alueilla nähdään.

Maaliskuun 2008 jälkeen hallinnon kehittämisen ministerityöryhmä tekee poliittiset linjaukset, joiden perusteella valmistellaan tarvittava lainsäädäntö. Aikataulun mukaan uusi aluehallinto on toiminnassa vuoden 2010 alussa.

Hallinnon uudistushankkeissa on omat vaikeutensa, jotka näkyvät usein pelkoina alueen palvelujen tai kehittämiselläytysten vähenemisestä tai henkilöstön aseman ja tehtävien muutoksista. Uskon kuitenkin, että kaikki ne, joita nämäkin hankkeet koskettavat, mieltävät niiden yhteiset tavoitteet tärkeiksi: hallintoa kehitetään ihmisiä varten, jotta meillä olisi tulevaisuudessakin varaa ja henkilöresursseja hyvinvointipalveluihin. Kaikista globalisaation ja ikääntymisen paineista huolimatta Suomessa on edelleen johtotähtenä hyvien palvelujen turvaaminen maan kaikilla alueilla.

Silja Hiironniemi

Työ- ja elinkeinoministeriön strategiasta ja rakenteesta päätetty

Strategiassa korostuu pyrkimys maailman kärkeen

Työ- ja elinkeinoministeriölle elokuun alussa hyväksytyyn strategiaperustan mukaan ministeriön perustehtävä on vastata Suomen yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöstä, työmarkkinoiden toimivuudesta, työntekijöiden työllistymiskyvystä sekä alueiden kehittymisestä globaalissa taloudessa.

Ydintavoitteet ovat (1) huippuedellytysten luominen laaja-alaiselle innovaatiotoiminnalle, (2) yrittäjyyteen ja kasvuun maan eri alueilla kannustava elinvoimainen toimintaympäristö, (3) työmarkkinoiden toimivuus ja työvoiman saatavuuden parantaminen, (4) markkinoiden toimivuus ja yritysten säädosympäristön parantaminen ja (5) energian hankinnan turvaaminen kilpailukykyiseen hintaan ja kasvavan ilmastoteknologian liiketoiminta- ja työllisyyspotentiaalin hyödyntäminen sekä (6) kansainvälisesti arvostetun ja joustavasti verkostomaisella tavalla toimivan asian tuntijaorganisaation luominen.

Ministeriön tahtotilaksi vuonna 2011 on linjattu, että Suomi on kansainvälisissä kilpailukyky- ja hyvinvointivertailuissa maailman huippua ja että Suomessa on maailman paras innovaatioympäristö.

Organisaatiossa aluekehittämällä vahva asema

Ministeriön organisaatiosta päätettiin syyskuun lopussa. Tavoitteena on perustaa toimintakulttuuriltaan ja johtamisjärjestelmältään Suomen nykyaikaisin ministeriö, jossa on ministeriö-

Uuden ministeriön valmistelut etenevät aikataulussa.

Ministeriön strategiasta, organisaatorakenteesta, ministeriöiden työnjaosta ja tarvittavista lainsäädännön muutoksista on sovittu. Seuraavaksi täsmennetään organisointia ja ministeriön johdon virat tulevat hakuun.

hallinnossa uudenlainen matriisirakenne.

Uuteen ministeriöön tulee neljä linjaosastoa: 1) työllisyys- ja yrittäjyysosasto, 2) työelämä- ja markkinaosasto, 3) innovaatio-osasto ja 4) energiaosasto. Näiden lisäksi perustetaan kolme horisontaalista yksikköä: 1) strategia, ennakointi ja tutkimus, 2) konserniohjaus ja 3) alueiden kehittäminen.

Lisäksi perustetaan ministeriön ja hallinnonalan yhteinen osaamis- ja tietopalvelukeskus sekä uusien palvelumuotojen ja tuotteiden kehittämistä varten työllisyyden ja pk-yrittäjyyden palvelukeskus.

Osastojaossa on yhdistetty uudella tavalla ministeriön tehtäväkokonaisuuksia. Uusi rakenne antaa mahdollisuuden panostaa synergisesti innovaatioihin ja tuottavuuteen, yrittäjyyteen, työvoimaan ja sen saatavuuteen, työelämän kehittämiseen ja markkinoiden toimivuuteen sekä energia- ja ilmasto- ja ilmasto- ja ilmasto-

politiikan suuriin haasteisiin. Alueiden kehittämisen yksikön vastuulle kuuluvat aluekehitys ja EU:n

rakennerahastot. Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) hallinnointi keskitetään siis yhteen yksikköön. Tavoitteena on EU:n rakennerahastopolitiikan vaikuttavuuden nostaminen projektitoimintaa uudistamalla ja hallintobyrokratian vähentäminen.

Osastojen ja yksiköiden sisäisiä rakenteita luodaan ja täsmennetään syksyn aikana. Tässä työssä ao. ministeriöiden virkamiehistä koostuvien työryhmien rooli on keskeinen. Ulkopuolisen konsultin vetämässä uudistuksen valmistelussa on ministeriöstä ja aluehallinnosta ollut mukana noin 250 henkilöä.

Johdon virat hakuun jo loppuvuodesta

Ministeriöön tulee kaksi ministeriä: elinkeinoministeri **Mauri Pekkarinen** ja työministeri **Tarja Cronberg**. Heidän apunaan työskentelevät valtiosihteerit.

Ministeriöön tulee yhdeksän ylimmän johdon erittelyvirkaa: kansliapäällikkö, kolme alivaltiosihteeriä (strategia, ennakointi ja tutkimus-, konserniohjaus- sekä alueiden kehittäminen -yksiköille), neljä osastopäällikköä sekä valtakunnansovittelija. Virkojen täyttöprosessit käynnistetään heti, kun niitä koskeva lainsäädäntö on vahvistettu.

Henkilöstöä ministeriössä tulee olemaan noin 670 ja alaisessa hallinnossa noin 10 000.

Brysselin kuulumisia:

Syksy on Brysselissä alkanut rauhallisesti, mutta pinnan alla kytee. Menossa on suuria hankkeita, jotka voivat muuttaa EU:n olemusta ja toimintaa perinpohjaisesti.

Alueellinen koheesio yhteisön tavoitteiden piirissä

Tärkein on luonnollisesti hallitusten välisessä konferenssissa (HVK) työn alla oleva reformisopimus. Se määrittelee EU:n toimielinten aseman, kokoonpanon ja valtan sekä keskinäiset suhteet uudella tavalla. Aluepolitiikan kannalta olennaista on, että sopimusluonnoksessa yhteisön tavoitteiden piiriin sidotaan taloudellisen ja sosiaalisen koheesio-ohjelman ohella myös alueellinen koheesio. Sen osalta mainitaan erityisesti alueet, joilla on pysyvä luonnonoloihin tai väestöön liittyvä haitta, kuten harvaanasutut pohjoiset alueet.

Asiantuntijat ovat tehneet työtään Lissabonissa jo heinäkuun lopulta lähtien, mutta huhujen mukaan työ ei ole juurikaan edistynyt. Lisäksi on arvioitu, ettei virkamiehillä edes ole todellisia edellytyksiä ratkaista edessä olevia ongelmia, jotka eivät ole teknisiä tai juridisia, vaan perin juurin poliittisia. Kaikki uhkaa siis jäädä taas huippukokouksen ratkaistavaksi, eikä sen alkuun ole enää kuin hetki aikaa.

Budjetin välitarkastelu konsultaatiovaiheessa

Syksyn alussa komissio saattoi matkaan ns. budjetin välitarkastelun, joka huippukokouksen päätöksen mukaisesti tapahtuu vuosina 2008–2009. Se tähtää olennaisiin muutoksiin EU:n tulojen ja menojen rakenteessa. Mihin suuntaan nyt tulisi edetä, siitä ei komission julkaisema asiakirja vielä sanonut halaisua sanaa. Laaja konsultaatiovaihe kestää huhtikuun loppuun, minkä jälkeen komissio tekee oman esityksensä.

Maatalouspolitiikassa ratkaisun hetket

Myös EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa ollaan uudistamassa. Komissio julkaisee omat näkemyksensä asiasta marraskuussa, mutta jo nyt keskustelu käy kuumana. Jopa Ranskan presidentti **Nicolas Sarkozy** antoi ymmärtää, että olisi valmis yhteisen maatalouspolitiikan perinpohjaiseenkin uudistamiseen. Monien mielestä Suomella ei tästä hankkeesta ole mitään hyvää odotettavissa. On olemassa suuri riski, että periferiassa olevilta mailta viedään ensin mahdollisuudet viljellä sokerijuurikasta, sitten viedään maitokiintiöt ja lopulta menee kaikki muukin. Näiden uhkien edessä MTK on vaatinut suomalaisilta päättäjiltä uutta talvisodan henkeä – mutta mahtaako sekään riittää?

”Alueiden kehittäminen on meidän kaikkien asia”

EU:n alue- ja koheesio-ohjelman uudistuksen lähtölaulus ammuttiin Brysselissä syyskuun lopulla pidetyssä kaksipäiväisessä koheesiofoorumissa. Siinä keski-tyttiin neljännen koheesioraportin antamiin tutkimustuloksiin ja siinä esitettiin kysymyksiin. Niitä käsiteltiin yli 800 poliitikon ja virkamiehen voimin. Asianosaisilla on nyt aikaa tammikuun loppuun esittää omat näkemyksensä. Konsultointitulokset esitellään keväällä 2008 yhdes- viidennen taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevän kehitysraportin kanssa.

Osallistuin syyskuun lopulla Varsovassa pidettyyn konferenssiin, jossa Itä- ja Keski-Euroopan maat pohtivat koheesio-ohjelman uudistamista. Yhteisiä huolenaiheita oli monia: tällä kaudella pannaan liikaa painoa infrastruktuurihankkeille, maaseudun kehittäminen uhkaa jäädä yksin maatalouden varaan ja innovaatiojärjestelmien kehittäminen jää liian vähäl-

le huomiolle. Uudesta koheesio-ohjelmasta ei kenelläkään ollut selviä esityksiä. Uudet jäsenmaat eivät halua säilyttää nykyistä järjestelmää sellaisenaan, mutta eivät myöskään halua radikaaleja muutoksia.

Ohjelmakausi pääsemässä vauhtiin

Uusi ohjelmakausi 2007–2013 pääsee pikkuhiljaa vauhtiin. Komissio on hyväksynyt melkein kaikki kansalliset strategiat. Toimenpideohjelmistakin on hyväksytty jo yli sata. Suomen rakennerahastostrategia hyväksyttiin syyskuun alussa, jolloin sekä komissaari **Danuta Hübner** että työllisyyskomissaari **Vladimir Spidla** esittivät siitä erittäin myönteiset arviot. Toimenpideohjelmat hyväksyttiin syyskuun lopussa. DG Region uusi pääjohtaja **Dirk Ahner** vieraili lokakuussa Suomessa. Hän osallistuu samalla ohjelmakauden viralliseen käynnistystilaisuuteen ja vieraillee Lahdessa ja Itä-Suomessa.

Pääjohtaja Ahner on kiinnostunut Suomen aluekehityksen nykytilasta ja kehitystrendeistä, rakennerahasto-ohjelmien vaikuttavuudesta sekä strategisista kärkihankkeista. Hän toivoo saavansa tietoa väestökehityksen, globaalien kilpailun sekä energia- ja ilmastonmuutokseen liittyvistä vaikutuksista alueilla. Hän on myös entisenä komission maatalouspääosaston varapääjohtajana kiinnostunut kuulemaan maaseudun kehittämisestä osana alueellista kehittämistä.

Kaikki kiinnostuneet voivat osallistua EU:n tulevan aluepolitiikan suunnitteluun lähettämällä esityksensä osoitteeseen: consultation-cohesion@ec.europa.eu. Komission puheenjohtajan sanoin: alueiden kehittäminen on meidän kaikkien asia.

Kielo Karioja

kielo.karioja@formin.fi

Foorumissa keskusteltiin tulevaisuuden koheesiopolitiikasta

Koheesiopolitiikka eurooppalainen menestystarina

EU:n laajentumisen sekä globalisaation, ilmastonmuutoksen ja demografian asettamien haasteiden myötä koheesiopolitiikka nähtiin tärkeänä keskusteltaessa Euroopan tulevaisuudesta. Koheesiopolitiikkaa ja sen tuloksia pidettiin kiistatta eurooppalaisena menestystarinana, josta oppia hakevat niin Aasian kuin Etelä-Amerikan maat. Foorumissa keskusteltiin siitä, kuinka unionin koheesiopolitiikka voidaan sopeuttaa uusiin haasteisiin ja kuinka sen toteuttamista voidaan parantaa niin, että vaikutus on tulevaisuudessakin mahdollisimman suuri.

Solidaarisuutta pidettiin unionin perusarvona. Unionin tulee keskittyä heikoimpien alueiden tukemiseen. Useissa puheenvuoroissa kannatettiin koheesiopolitiikan kytkentää Lissabonin tavoitteisiin ja tähän liittyen alueiden kilpailukyvyyn painottamisesta. Myös kehittyneempien alueiden kilpailukyvyistä huolehtiminen nousi esille. Globaalissa verkostotaloudessa osaaminen ja tieto eivät riitä, vaan innovaatiot ratkaisevat. Painokkaita puheenvuoroja käytettiin maaseudun kehittämisen puolesta. Maaseutualueiden

Neljäs eurooppalainen koheesiofoorumi järjestettiin Brysselissä 27.–28.9.2007. Tapahtumassa keskityttiin neljänestä taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevästä raportista saatuihin tutkimustuloksiin ja raportissa esitettyihin kysymyksiin. Euroopan komissio hyväksyi raportin 30.5.2007. Foorumiin osallistui yli 800 eurooppalaisen, kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason edustajaa kaikista jäsenvaltioista, jäsenehdokasmaista ja EU:n toimielimistä.

eiden kytkentää koheesiopolitiikkaan haluttiin vahvistaa.

Alueellisen koheesion nostamista taloudellisen ja sosiaalisen koheesion rinnalle kannatettiin. Alueiden erityispiirteiden noteeraaminen reformisopimuksessa herättää odotuksia muuallakin kuin pohjoisilla harvaan-asutuilla alueilla; mm. kaupunkiseudut ja vuoristo tuotiin esille.

Huomiota myös hallinnon kehittämiseen

Hallinnon kehittämisenkin kiinnitettiin huomiota. Hallintoa on hajautettava, byrokratiaa on vähennettävä

ja joustavuutta, taloudellisuutta ja tehokkuutta lisäävä. EU:n politiikkoja tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti.

Saksa ja Iso-Britannia esittivät varoituksia koheesiopolitiikan rahoituksen riittävydestä kaikille. Alueiden edustajat olivat huolissaan koheesiopolitiikan kansallistamisesta.

Kielo Karioja

Foorumissa esitetyt puheenvuorot:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/4thcohesionforum/home_en.cfm?nmenu=0

EAKR-toimenpideohjelmilla vahvistetaan kilpailukykyä

Tukea kansalliselle ja alueelliselle kilpailukykyllä

EAKR-toimenpideohjelmissa vahvistetaan Suomen kansallista ja alueellista kilpailukykyä. Niiden strategisina tavoitteina ovat kilpailukykyisten ja innovatiivisten yritysten toimintaedellytysten parantaminen, yritysten kansainvälistyminen, verkostoituminen, tasapainoinen alueellinen kehitys ja alueellisten vetovoimatekijöiden edistäminen.

Toimenpideohjelmissa käytetään vuosittain noin 105 miljoonaa euroa valtion budjettivaroja (EAKR + valtio) yritysten suoriin kehittämistukiin. Näillä toimilla edistetään innovaatioiden, tieto- ja viestintäteknologian ja uuden teknologian käyttöönottoa pk-yrityksissä. Erityisesti toimet kohdennetaan alkaviin ja kasvuhakuisiin yrityksiin. Uutta yritystoimintaa haetaan ennen kaikkea luovilta aloilta, palvelusektorilta ja naisyrittäjyydestä. Lisäksi pk-yritysten valmiuksia toimia klustereissa kehitetään sekä kannustetaan pk-yrityksiä erilaisten yrityspalveluiden hyödyntämiseen.

Yritystoiminnan toimintaedellytyksiä parantamiseen käytetään ohjelmissa vastaavasti vuosittain noin 92 miljoonaa euroa valtion budjettivaroja. Toimet keskitetään yritystoimintaa tukevien ja muiden osaamis- ja innovaatioverkostojen muodostamiseen, innovaatiotoiminnan edistämiseen sekä osaamisrakenteiden vahvistamiseen. Esimerkiksi koulutus- ja tutkimuslaitosten edellytyksiä ja roolia tutkimus- ja

Suomessa kaudella 2007–2013 toteutettavan Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen EAKR-toimenpideohjelmat hyväksyttiin Euroopan komissiossa syyskuun 2007 lopussa.

Ohjelmat toteuttavat Suomen kansallista rakennerahastostrategiaa 2007–2013, joka puolestaan hyväksyttiin komissiossa 12.9.2007. Toimenpideohjelmien ja kansallisen rakennerahastostrategian rakenteet tukevat toisiaan, jolloin strategian painopisteet vastaavat toimenpideohjelmien toimintalinjoja. Tämä mahdollistaa kansallisen strategian tehokkaan seurannan sekä ohjelmien keskinäisen vertailtavuuden. Toimenpideohjelmien toteutukseen on vuosittain käytettävissä yhteensä noin 243,5 miljoonaa euroa valtion budjettivaroja.

tuotekehitysrahoituksen ja teknologiaohjelmien hyödyntäjinä vahvistetaan. Työvoiman osaamista parantavia rakenteita kehitetään samoin kuin uusia verkostomaisia toimintatapoja.

Alueiden ja palveluiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantamiseen elinkeinotoiminnan kehittämiseksi suunnataan ohjelmissa vuosittain puolestaan noin 43 miljoonaa euroa budjettivaroja. Alueiden pk-yritystoimintaa tuetaan kehittämällä logistiikkaa ja tehokkaita ja ekologisesti kestäviä liikenne- ja ratkaisuja. Myös pk-yritysten verkkoyhteyksien ja -palveluiden saavuutta edistetään ja tuetaan ympäristön laatua parantavia toimia. Lisäksi Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen ohjelmissa kehitetään suurten kaupunkiseutujen (pääkaupunkiseutu, Turun seutu, Tampereen seutu ja Vaasan seutu)

kilpailukykyä. Tähän käytetään vuosittain noin 3,5 miljoonaa euroa budjettivaroja. Kaikissa ohjelmissa merkittävimmät kaupunkiseudut tulevat olemaan mukana myös laajemmin maakuntia koskevissa yhteistyö- ja verkostohankkeissa.

Laaja-alaisuus ja verkostomainen toimintatapa korostuvat

Ohjelmakauden 2007–2013 keskeisenä haasteena on laaja-alaisempien ja alueellisesti vaikuttavampien hankkeiden aikaansaaminen. Tätä tukevat jo toimenpideohjelmien strategiset valinnat. Erityisesti yritystoiminnan parantamiseen liittyvät toimet edellyttävät usein alueiden välistä yhteistyötä sekä verkostoitumista eri toimijoiden kesken. Myös ohjelmien hallinnointia tulee

yksinkertaistaa ja keventää. Alueiden ja toimijoiden välisen yhteistyön ja verkostomaisen toimintatavan korostuksessa tulee ohjelmien toimeenpanorakenteiden olla selkeät ja joustavat. Itse asiassa koko hanketoiminnan uudistamiseen tarvitaan tällä hetkellä uusia ideoita ja ehdotuksia.

Ohjelmakauden muita haasteita ovat kestävän kehityksen edistäminen ja unionin tasolla tärkeään ilmasto- ja elinkeinoministeriön strategiasuunnitelmaan vastaaminen. Niin ikään tasa-arvon edistäminen korostuu, myös ohjelmista ensi vuoden alusta vastaavan työ- ja elinkeinoministeriön strategiassa. Kunnat osallistuvat ohjelmien toteutukseen. Niiden rahoitusosuudeksi

arvioidaan 25 prosenttia ohjelmien kokonaisesta rahoituksesta. Kuntien kiinnostus ja osallistumismahdollisuuksien turvaaminen ovatkin keskeisessä asemassa ohjelmien tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Pasi Rantahalvari

pasi.rantahalvari@intermin.fi

Maaseudun kehittämishjelma 2007–2013 käynnissä

Ohjelman hyväksymistä ehdittiin odottaa pitkään ja kiristyvissä tunnelmissa, sillä ohjelma ja kansallinen strategia jätettiin komissiolle jo elokuussa 2006. Sekä viljelijät että virkamiehet olivat pettyneitä tapaan, jolla komissio viime metreillä ja vielä maaseutukomitean käsittelyn jälkeen pakotti muuttamaan toimenpiteitä, joista oli hyvinkin yksityiskohtaisesti neuvoteltu vuoden mittaan. Ensimmäisessä seurantakomiteassa 16.8.2007 tehtiinkin tästä johtuen jo ensimmäinen ohjelman muutosesitys.

Manner-Suomen ohjelma on yksi ja yhtenäinen ohjelma koko maassa. Ohjelman toimenpiteet kattavat epäsuotuisten alueiden tuen ja maatalouden ympäristötuen lisäksi alueellisesti toteutettavia maatalouden rakennetoimia, maaseudun elinkeinotoiminnan tukia, kehittämishanketukea, koulutuksen tukea sekä paikallisten maaseudun Leader-toiminta-

ryhmien toiminnan. Kehittämistoimenpiteet on valmisteltu paikallisesti ja alueellisesti ja ne on koottu suunnitelmiksi, joita nyt lähdetään toteuttamaan. Päätösten teosta vastaa edelleen alueellinen TE-keskus.

Neljä toimintalinjaa

Ohjelmassa on neljä toimintalinjaa. **Toimintalinja 1** keskittyy maatalouden,

elintarviketuotannon ja metsätalouden kilpailukyyn lisäämiseen. Linjaan sisältyy tuki osaamiseen ja innovaatioiden käyttöönottoon sekä fyysisiin investointeihin. Maatalouden investointien ja nuorten viljelijöiden tuet avataan vasta vuonna 2008. **Toimintalinja 2** tukee ympäristöystävällistä ja kestävä maataloutta. Linja sisältää maatalouden ympäristötuet, joiden ehtoja on aiemmasta tiukennettu sekä luonnonhaittakorvaukset. Ympäristön hoitoon liittyvät ei-tuotannolliset investoinnit sekä eläinten hyvinvointiin liittyvät tuet avataan vuonna 2008. **Toimintalinja 3** keskittyy maaseudun hyvinvoinnin kasvattamiseen lisäämällä työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä panostamalla peruspalveluihin ja kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluihin. **Toimintalinja 4** sisältää Leader-toimintatavan, joka on ohjelmakaudella 2007–2013 käytössä koko maassa. Toimintatapa perustuu maaseudun asukkaiden omaan aloitteelli-

suuteen ja se synnyttää paikallisiin oloihin sopivia ratkaisuja.

Ohjelma rahoitetaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahoituksesta ja kansallisin varoin. Ohjelmassa on käytettävissä julkisia varoja vuosille 2007–2013 yhteensä 6 626 miljoonaa euroa, josta 31 prosenttia on peräisin maaseuturahastosta. Kuntien rahoitusosuus koko ohjelmassa on alle prosentti ja alueellisesti toteutettavissa toimissa linjoilla 1, 3 ja 4 se on keskimäärin alle 10 prosenttia. Kunnat ovat sitoutuneet huolehtimaan noin viidesosasta paikallisten Leader-ryhmien julkisesta rahoituksesta. Yksityistä rahoitusta ohjelmaan sitoutuu arviolta 782 miljoonaa euroa. Sitä kertyy erityisesti yritysten investointien omarahoitusosuudesta mutta myös paikallisten hankkeiden talkootyöstä.

Pitkäjänteistä toimintaa ja kokeilevaa kehittämistä

Leader-toimintaryhmien toimintakenttä ohjelmassa laajenee ja samalla niiden

vastuu kasvaa. Ne tarjoavat myös aiempaa laajemman mahdollisuuden kansainväliseen yhteistyöhön. Suomalaisessa Leader-toiminnassa on onnistuneesti kyetty yhdistämään pitkäjänteinen ja luotettava toiminta aidosti kansalaislähtöiseen, kokeilevaan maaseudun kehittämiseen. Toiminnan tuloksellisuutta ja strategisuutta arvostetaan.

Edelliseen kauteen verrattuna ohjelma on selkeästi strategisempi. Myös alue- ja paikallistasolla valmistelu on ollut perusteellista ja yhteensovitukseen on panostettu. Ohjelma kattaa nyt myös yhtenäisesti koko maan. Ohjelma on valmisteltu ja se toimeenpannaan alueellisesti, mutta ohjelman sisälle ei muodostu ylittämättömiä alueellisia rajalinjoja vaan esimerkiksi yritysten ja

alueiden yhteistyö on mahdollista eri puolilta maata. Myös tutkimuksellisiin ja innovatiivisiin hankkeisiin voidaan panostaa paremmin ja siten tukea laajasti alueellisia alkutuotantoon liittyviä klustereita. Suurin huoli liittyy Etelä- ja Länsi-Suomen rakennerahasto-ohjelmien resurssien vähäisyyteen: maaseudun kehittäminen yrittäjyydenkin osalta uhkaa jäädä pelkästään maaseuturahaston varaan. Alueellinen kansallisten ja EU-ohjelmien yhteensovitus ja toimijoiden yhteistyö tulee lopulta määrittämään sen, miten kaikki jo päätetyt ja tulevat ohjelmat tukevat alueellista kehitystä.

Sirpa Karjalainen,
maa- ja metsätalousministeriö
sirpa.karjalainen@mmm.fi

*Manner-Suomen maaseudun
kehittämisohjelma löytyy osoitteesta:
www.mmm.fi
sekä www.maaseutu.fi*

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoitussuunnitelma toimintalinjoittain

Toimintalinja	Julkinen rahoitus yhteensä euroa	Maaseuturahaston rahoitusosuus %	Maaseuturahaston rahoituksen määrä euroa
Toimintalinja 1	504 204 000	45	226 891 800
Toimintalinja 2	5 406 469 754	28	1 513 811 531
Toimintalinja 3	433 000 000	45	194 850 000
Toimintalinja 4	242 000 000	45	108 900 000
Tekninen apu	40 000 000	45	18 000 000
Yhteensä	6 625 673 754	31	2 062 453 331

Vipuvoimaa EU:lta kilpailukykyyn ja työllisyyteen: Manner-Suomen ESR-ohjelma 2007–2013

Manner-Suomen ESR-ohjelma hyväksyttäne komissiossa lokakuun alussa. Ohjelmaesitystä on kevään ja kesän aikana muokattu komissiosta saatujen kommenttien pohjalta mm. selkeyttämällä ESR:n ja EAKR:n kohdentamista ja ohjelman koordinaatiota muihin EU-ohjelmiin, jalostamalla indikaattoreita sekä täsmentämällä arvioinnin kuvausta.

Valtakunnallinen osio

ESR-ohjelman **valtakunnallista osiota** toteutetaan koko maassa. Valtakunnallisen osion rahoitus on yhteensä 544,5 miljoonaa euroa, joista ESR:n osuus on 217,8 miljoonaa euroa. Valtakunnallista osiota käytetään ennen kaikkea kansallista politiikkaa täydentäviin laajoihin valtakunnallisiin kehittämishjelmiin, jotka voivat olla hallinnonalakohtaisia tai poikkialueellisia. Valtakunnallinen kehittämissuunnitelma toimii yksittäisistä projekteista saatujen tulosten ja käytäntöjen kokoajana sekä hyvien käytäntöjen edistäjänä ja projektien tukirakenteena. Kehittämissuunnitelmien toteutumisesta raportoidaan Manner-Suomen ESR-ohjelman seurantaosastolle ja tiedotetaan maakuntien yhteistyöryhmille.

Manner-Suomen ESR-ohjelman strategisina painopisteinä on

1) kehittää työorganisaatioita, työssä olevaa työvoimaa ja yrityksiä sekä lisätä yrittäjyyttä (31 prosenttia kokonaisrahoituksesta), 2) edistää työllistymistä ja työmarkkinoilla pysymistä sekä ehkäistä syrjäytymistä (31 prosenttia), 3) kehittää työmarkkinoiden toimintaa osaamis- ja palvelujärjestelmien kehittämällä (27 prosenttia) sekä 4) lisätä jäsenvaltioiden ja alueiden välistä yhteistyötä ESR-toiminnassa (6 prosenttia). Manner-Suomen ESR-ohjelman kokonaisrahoitus on 1,4 miljardia euroa, josta ESR:n osuus on 615,4 miljoonaa euroa.

Neljällä suuralueella alueellinen osio

Alueellista osiota toteutetaan ESR:n kansallisen strategian painopisteiden ja alueiden omien kehittämistarpeiden mukaisesti neljällä suuralueella (NUTS II). Etelä-Suomi, Länsi-Suomi, ja Pohjois-Suomi saavat rahoitusta yhteensä 510 miljoonaa euroa, josta EU:n osuus on 217,8 miljoonaa euroa. Itä-Suomi osallistuu ESR-ohjelman toteutukseen omalla rahoituskehityksellään. Itä-Suomen suuralueen rahoitus on yhteensä 359,6 miljoonaa euroa, josta 179,8 mil-

joonaa on EU-rahoitteista. Lisäksi Itä-Suomi osallistuu valtakunnalliseen osioon omilla päätöksillään ja oman rahoituskehityksensä puitteissa.

Työministeriö on nimennyt suuralueille koordinoivat TE-keskukset: Etelä-Suomi (Häme), Länsi-Suomi (Etelä-Pohjanmaa), Itä-Suomi (Etelä-Savo) ja Pohjois-Suomi (Pohjois-Pohjanmaa). Näiden TE-keskusten tehtävänä on tukea ESR:n hallintoviranomaistyötä ja koordinoita suuralueella TE-keskusten ja muiden ESR-hankkeita rahoittavien viranomaisten yhteistyötä. TE-keskus

myös valmistelee ESR-varoja ja valtion rahoitusosuutta koskevat arviot varojen määrästä ja kohdentumisesta maakuntien yhteistyöasiakirjojen (MYAK) valmistelua varten.

Uusia ratkaisuja työllisyyden ja kilpailukyyn kehittämiseksi pyritään löytämään myös **kansainvälisen yhteistyön** avulla. Suomi osallistuu aktiivisesti eurooppalaiseen yhteistyöhön tavoitteena hyvien käytäntöjen etsiminen ja levittäminen. Suomen ESR-ohjelmassa merkittävä panos ohjataan myös työperäisen maahanmuuton edistämiseen, ja tämä painotus on vahvasti linjassa hallitusohjelman kanssa

Keskeiset tavoitteet ja indikaattorit

Ohjelmakauden tavoitteena on, että ESR-toimenpitein voidaan vaikuttaa arviolta noin 450 000 henkilön työllistyvyyden ja osaamisen paranemiseen. Uusia työpaikkoja on ESR-toimien vaikutuksella tavoitteena luoda arviolta 12 000 ja uusia yrityksiä 7 000.

Ohjelmalla pyritään myös kehittämään yritysten, viranomaisten ja muiden tahojen välisiä yhteistyöverkostoja, löytämään uusia toimintamalleja ja innovaatioita sekä edistämään tasa-arvoa. Toimintalinjoilla on omia tavoitteitaan kuten työssä jaksamisen ja viihtyvyyden lisääminen, uusien yritysten alkutaipaleen helpottaminen, työttömien työllis-

tyminen ja maahanmuuttajien parempi integrointi työelämään.

Ohjelman käynnistyminen ja seurantakomitean työ

Ohjelma voi käynnistyä komission virallisen hyväksymispäätöksen jälkeen. Tämän lisäksi myös tukikelpoisuusasetuksen tulee olla hyväksytty. Varat ohjelmaa toteuttaville viranomaisille jaetaan mahdollisimman pian ohjelman hyväksymisen jälkeen.

Manner-Suomen ESR-ohjelman seurantakomitea kokoontui touko-kuussa käynnistyskokoukseen. Seurantakomitean jäsenet edustavat eri ministeriöitä, aluehallintoa, elinkeinoelämää ja työmarkkinajärjestöjä sekä kansalaisyhteiskuntaa edustavia järjestöjä. Kokouksessa päätettiin seurantakomitean työjärjestyksestä, sihteeristön ja arvioinnin ohjausryhmän kokoonpanosta sekä projektien valintaperusteista. Seurantakomitea myös antoi suosituksia valtakunnallisista kehittämisohjelmista. Seuraava kokous järjestettäneen marraskuussa ohjelma-asiakirjan hyväksymisen jälkeen. Tuolloin käsitellään mm. teknisen tuen käyttösuunnitelmat sekä viestintästrategia.

Sirpa Liljeström,
työministeriö
sirpa.liljestrom@mol.fi

Suomen ja Venäjän väliset naapurisuusohjelmat korvataan ohjelmakaudella 2007–2013 eurooppalaisen naapurisuuden ja kumppanuuden välineen (ENPI) rajat ylittävillä yhteisillä toimintaohjelmilla. Kolmen uuden ohjelman (Kaakkois-Suomi-Venäjä, Karjala, Kolarctic) valmistelu käynnistettiin kesällä 2006 ja niiden sisältökysymyksistä päästiin yksimielisyyteen maaliskuussa 2007. Ohjelmia ei kuitenkaan voitu viimeistellä ennen kuin niiden hallintomenettelyjen osalta keskeinen komission asetus täytäntöönpanosäännöistä oli hyväksytty. Tämä asetus, jonka komissio oli luvannut tammi-kuuksi 2007, hyväksyttiin vasta 9.8.2007.

Ulkorajayhteistyön valmistelut etenevät aikataulussa – ainakin melkein

Kaakkois-Suomi-Venäjä- sekä Karjala -ohjelmien yhteinen hallintotyöryhmä kokoontui syyskuun alussa ja pääsi pääosin yksimielisyyteen ohjelmien täytäntöönpanoa koskevien lukujen sisällöstä. Avoimena olevat kysymykset liittyvät enää Venäjän ohjelmille osoittamaan kansalliseen rahoitusosuuteen, jota koskevaa valmistelua jatketaan Venäjän keskuksissa.

Käsittelyvaiheita vielä edessä

Kaakkois-Suomi-Venäjä -ohjelman luonnos lähetettiin 27.9.2007 sen yhteisen valmisteluryhmän (Joint Task Force) jäsenille hyväksyttäväksi kirjallisessa menettelyssä. Karjala-ohjelmassa vastaava kirjallinen menettely käynnistettiin lokakuussa 2007. Kolarctic-ohjelmassa täytäntöönpanoa koskevien lukujen valmistelu edellyttää vielä valmisteluryhmän kokousta, koska sen täytäntöönpanojärjestelyt ovat Ruotsin ja Norjan osallistumisen vuoksi muita ohjelmia monimutkaisemmat. Kyseinen kokous järjestetään 17.10.2007 Helsingissä. Kun yhteiset valmisteluryhmät ovat hyväksyneet luonnokset, ne lähetetään ohjelma-alueilla kuulutettavaksi ja Euroopan komissiolle etukäteisarviointia varten. Saadun palautteen pohjalta ohjelmaehdotukset viimeistellään ja lähetetään lopullisesti komissiolle hyväksyttäväksi. Suomessa lähettämisestä päättää valtioneuvosto.

Kun ohjelmat on hyväksytty, komissio tekee ohjelmakohtaiset rahoitussopimukset Venäjän kanssa, minkä jälkeen niiden täytäntöönpano voidaan aloittaa.

Hankkeiden toteutukseen 200 miljoonaa euroa

Yhteisön indikaatiivinen rahoitus kolmelle ohjelmalle on ohjelmakaudella 2007–2013 yhteensä 87,6 miljoonaa euroa. Suomi, Venäjä ja Ruotsi ovat ilmoittaneet pyrkivänsä siihen, että niiden kansallinen rahoitusosuus olisi yhteensä yhtä suuri kuin yhteisön rahoitus. Hakijoilta edellytetään myös omarahoitusta. Lisäksi Norja on ilmoittanut sijoittavansa Kolarctic-ohjelmaan 14 miljoonaa euroa. Täten ohjelmien puitteissa voitaisiin toteuttaa hankkeita yhteensä yli 200 miljoonalla eurola.

Kevään ja kesän aikana valmisteltu ehdotus hallituksen esitykseksi ulkorajayhteistyön hallinnosta lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle elokuun lopulla 2007. Lausuntoaika päättyi 21.9.2007. Koska ulkorajayhteistyön yhteisörahoitus ei uudella ohjelmakaudella tule enää rakennerahastoista, niihin ei sovelleta EU:n tai kansallista rakennerahastolainsäädäntöä. Ehdotus

hallituksen esitykseksi perustuu paljolti uuden rakennerahastolain periaatteisiin. Ulkorajayhteistyössä valtion rahoitusosuus ohjelmille kanavoitaisiin pääsääntöisesti ohjelmien hallintoviranomaisina toimivien maakunnan liittojen kautta ja sitä voitaisiin myöntää myös muille kuin suomalaisille tuensaajille. Koska yhteisiin toimintaohjelmiin sovelletaan EU:n ulkosuhderahoitussääntöjä – myös unionin alueella – poikkeavat sovellettavat menettelyt jossain määrin rakennerahasto-ohjelmista. Erityisesti yhteisön ulkomaanavun sopimusmenettelyjä koskevassa käytännön oppaassa (PraG) ja sen lukuisissa liitteissä on rakennerahasto-ohjelmiin tottuneille paljon opiskeltavaa.

Tämän lehden ilmestyessä olen itse jo siirtynyt ENPI-asioiden parista ja sisäasiainministeriöstä aivan muihin ympyröihin. Työtä jatkaa valmisteluissa alusta asti mukana ollut **Petri Haapalainen** – ensi vuoden alusta uudessa työ- ja elinkeinoministeriössä. Omas ta puolestani toivotan ohjelmille onnea ja menestystä ja kiitän valmisteluihin osallistuneita hyvästä yhteistyöstä vaikeissakin vaiheissa.

Pekka Järviö

PraG englanniksi:

http://ec.europa.eu/europeaid/tender/index_en.htm

Ensimmäiset alueellisen yhteistyön ohjelmat hyväksytyt

Interreg IV C

Koko EU:n kattava **Interreg IV C alueiden välisen yhteistyön ohjelma** hyväksyttiin 11.9.2007 ja samana päivänä pidettiin ohjelman seurantakomitean ensimmäinen kokous Brysselissä. Viikkoa myöhemmin ohjelman käynnistys-tilaisuuteen Lissabonissa osallistui yli 800 henkeä. Samassa yhteydessä avattiin ohjelman ensimmäinen haku, joka suljetaan 15.1.2008. Ohjelman kotisivuilta www.interreg4c.net löytyy mm. hakulomake ja -ohjeistus. Hakemukset tulee jättää ohjelman tekniseen sihteeristöön Lilleen, mutta tietoa ja neuvonta löytyy lähiaikoina avattavasta Rostockin informaatiopisteestä. Suomessa järjestetään ohjelmaa ja ensimmäistä hakua koskeva valtakunnallinen tiedotustilaisuus 30.10.2007 Kuntatalolla, Helsingissä. Tarkempaa tietoa tapahtumasta on mm. sisäasiainministeriön ja Suomen Kuntaliiton kotisivuilla.

Pohjoisen periferian ohjelma

Toinen jo hyväksytyt ohjelma, jossa Suomi on mukana, on **Pohjoisen periferian valtioiden välisen yhteistyön ohjelma**. Ohjelma hyväksyttiin 28.9.2007 ja sen ensimmäinen seurantakomiteakokous pidettiin 1.–2.10.2007 Galwayssa, Irlannissa. Ensimmäinen haku avattiin heti kokouksen jälkeen ja suljetaan 31.10.2007. Hakulomake ja -aineisto löytyy ohjelman kotisivuilta www.northern-periphery.eu/2007. Kotisivuilta löytyy myös sisäasiainministeriön vastinrahoituksen hakuohje, jota soveltuvin osin sovelletaan myös ympäristöministeriön ja opetusministeriön vastinrahoituksen

Syyskuun puolivälissä hyväksyttiin viimeinkin ensimmäiset kauden 2007–2013 noin seitsemstäkymmenestä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen ohjelmasta. Ensimmäisenä hyväksyttiin INTERREG IV C -ohjelma. Komission tavoitteena on saada kaikki alueellisen yhteistyön ohjelmat hyväksytyt vuoden loppuun mennessä. Seuraavassa lyhyt tilannekatsaus niihin ohjelmiin, joissa Suomi on mukana.

hakemiseen. Valtion vastinrahoitusta tulee hakea 12.10.2007 mennessä ja ministeriöiden sitoumuspäätökset tehdään noin viikkoa ennen em. ensimmäisen hakukierroksen sulkemispäivää. Ensimmäisen kierroksen hakemuksista päätetään seurantakomitean kokouksessa 17.–18.12.2007.

Muiden ohjelmien käsittely ei ole vielä yhtä pitkällä kuin kahden edellä mainitun.

Pohjoisen ja Botnia-Atlantica ohjelmat

Pohjoisen ja Botnia-Atlantica rajat ylittävien ohjelmien ehdotukset jätettiin komissiolle toukokuun loppupuolella ja komission kommentit saatiin heinäkuun puolivälissä. Komissiolla ei ole ollut mitään vakavampia huomautuksia kumpaankaan ohjelmaan. Ohjelmakumppaneiden laatimat vastaukset ja luonnokset tarkistetuiksi ohjelma-asiakirjoiksi toimitettiin epävirallisesti komissioon syyskuussa ja ne voitaneen toimittaa virallisesti lokakuun aikana. Mikäli mitään yllättävää ei ilmene, ohjelmat hyväksyttäneen marraskuussa. Ohjelmien käynnistämiseen ja hakujen avaamiseen liittyvä valmistelu on kum-

mankin ohjelman osalta käynnissä. Pohjoisen ohjelmassa on kaavailtu haun avaamista mahdollisesti jo lokakuussa ja ensimmäisen seurantakomiteakokouksen pitämistä joulukuun alussa. On kuitenkin todennäköistä, että molempien ohjelmien toteuttaminen voi käynnistyä tämän vuoden aikana.

Keskisen Itämeren rajat ylittävä ohjelma

Ohjelman ehdotus jätettiin komissiolle kesäkuussa. Elokuun puolivälissä saatiin komission huomautukset: Komissio suhtautuu kriittisesti tarkastusviranomaisen sijoittamiseen Varsinais-Suomen liittoon, jossa sijaitsevat myös hallintoviranomainen ja todentamisviranomaisen ja suosittaa sen sijoittamista valtiovarainministeriön controller-toimen yhteyteen. Toinen huomautus liittyy esitettyyn sihteeristö rakenteeseen, jota komissio pitää liian hajautettuna. Ohjelmakumppaneiden laatimat vastaukset ja luonnos tarkistetuiksi ohjelmaksi toimitettiin epävirallisesti komissioon syyskuun lopussa. Sihteeristö rakenteeseen on tehty tarkennuksia, mutta tarkastusviranomaisen osalta ei ole tehty muutoksia. Neuvottelutarve selvinnee

lokakuun alkupuolella. Toiveita kuitenkin on, että ohjelma voidaan hyväksyä tämän vuoden puolella ja sen toteuttaminen käynnistää vuodenvaihteen tienoilla. Kesän ja syksyn aikana on jatkettu ohjelman käynnistämiseen liittyviä valmisteluja, mm. ohjelmamanuaalin laadintaa. Lähiaikoina avataan myös ohjelman kotisivut www.centralbaltic.eu.

Itämeren valtioiden välisen yhteistyön ohjelma

Ohjelman ehdotus jätettiin komissiolle toukokuun lopulla (ilman ENPI-rahoituksen tarkastukseen ja valvontaan liittyviä osia). Komission ensimmäiset kommentit saatiin heinäkuun alussa ja niitä täydentävät, ENPI-komponenttiin ja sen hallintoon liittyvät kommentit elokuun lopulla. Merkittävimmät huomautukset liittyvät rahoituksen jakoon toimenpiteiden välillä (komissio haluaa siirtää rahoitusta toimenpiteestä 4 toi-

menpiteeseen 3) ja eräisiin ENPI-rahoituksen hallintoon liittyviin kysymyksiin. Ohjelmakumppaneiden hyväksymät vastaukset toimitettiin epävirallisesti komissioon syyskuun lopulla ja reaktioita odotetaan lokakuun toisella viikolla. Parhaassa tapauksessa tarkistettu ohjelma voitaisiin toimittaa virallisesti komissiolle lokakuussa ja hyväksyä marraskuussa. On kuitenkin mahdollista, että avoinna olevista asioista joudutaan järjestämään neuvottelu. Ensimmäinen seurantakomiteakokous voitaneen järjestää aikaisintaan tammikuussa 2008 ja ensimmäinen haku järjestää tammi-kuussa 2008. Kesän ja syksyn aikana on jatkettu ohjelman käynnistämiseen liittyviä valmisteluja, mm. ohjelmamanuaalin laadintaa. Osana tätä työtä jatketaan myös ns. strategisten hankkeiden konseptin työstämistä. Ohjelman partnerihakutilaisuuteen syyskuussa Turussa osallistui noin 100 henkeä ja

siellä esiteltiin 29 hankeideaa. Tietoa uudesta ohjelmasta ja valmistelujen etenemisestä löytyy ohjelman kotisivuilta <http://eu.baltic.net>.

Interact-ohjelma

Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen ohjelmien – ja osin myös ENPI CBC-ohjelmien – toteuttamista ja toiminnan kehittämistä tukeva kokemustenvaihto-ohjelma Interact jätettiin komissiolle ensimmäisen kerran kesäkuussa 2007. Komission ensimmäiset kommentit saatiin kesän aikana ja tarkistettu ohjelma on jätetty komissiolle syyskuussa 2007. Ohjelman hyväksyminen vuoden 2007 aikana näyttää hyvin todennäköiseltä. Kesän ja syksyn 2007 aikana on jatkettu myös ohjelman käynnistämiseen liittyviä valmisteluja, mm. työohjelmien laadintaa ja sopimusjärjestelyjä.

Harry Ekestam ja Petri Haapalainen
etunimi.sukunimi@intermin.fi

Alueiden kehittämisen yleiset tavoitteet valtioneuvostoon marraskuussa

Alueiden kehittämisen yleiset tavoitteet perustuvat alueiden kehittämislakiin ja hallitusohjelmaan.

Valtioneuvosto päättää alueiden kehittämislain mukaisesti määräajaksi valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista. Päätöksellä tarkennetaan lain tavoitteita ja osoitetaan alueiden kehittämistoimenpiteiden painopisteet valtakunnan tasolla hallituskauden 2007–2011 ajaksi. Tavoitepäättöstä valmistellaan alueiden kehittämisen neuvottelukunnan ohjauksella. Tavoitteena on, että valtioneuvosto voisi tehdä päätöksen jo marraskuussa 2007.

Alueiden kehittämisen yleisinä tavoitteina nähdään alueiden kansallisen ja kansainvälisen kilpailukyyn vahvistaminen, elinvoimaisen aluerakenteen kehittäminen ja alueellisten erityishaasteiden ratkaiseminen.

Globaali talous sekä väestön ikääntymisvauhti eri alueilla ja muuttoliike vaikuttavat alueiden kehittämiseen ja kehittämisedellytyksiin. Tärkeimpiä aluepolitiikan kohteita ovat mm. työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmat alueilla ja useimmilla toimialoilla, kasvuyritykset, innovatiivisuuden lisääminen alueilla, kansainvälistyminen, alueiden kilpailukyky, maakuntien sisäisen eriytyvän kehityk-

sen huomioiminen päätöksissä, korkeakoulujen rakenneuudistus, liikenneinfrastruktuuri ja palvelusektorin kehittämistarve.

Päätös suuntaa ja sovittaa yhteen maakuntaohjelmia ja eri hallinnonalojen alueiden kehittämisen tavoitteita ja toimenpiteitä. Valtion viranomaisten on otettava toiminnassaan huomioon valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet, edistettävä niiden toteuttamista ja arvioitava toimenpiteidensä vaikutuksia alueiden kehittämisen kannalta.

Matti Kemppainen
matti.kemppainen@intermin.fi

Aluekeskusohjelma asemoituu uuteen maisemaan

Aluekeskusohjelmassa (AKO) on käynnissä vuoden 2008 toiminnan ja talouden suunnittelu. Vuosittain toistuva prosessi on tänä syksynä erityisen mielenkiintoinen ohjelman kansallisessa koordinaatiossa tapahtuvan organisaatiouudistuksen vuoksi. AKO kuten muutkin valtioneuvoston erityisohjelmat asetuvat vuoden 2008 alusta lukien perustettavaan työ- ja elinkeinoministeriöön ja toteuttavat sille hyväksytyä strategiaperustaa.

Valtioneuvoston aluekeskusohjelmalle kaudeksi 2007–2010 määrittelemien tavoitteiden mukaan aluekeskusten elinvoiman ja kilpailukyvyyn sekä sosiaalisen pääoman vahvistamisessa keskitytään laaja-alaiseen elinkeinopolitiikkaan ja osaamisrakenteen ja innovaatiotoiminnan kehittämiseen. Keskeistä on toimintaympäristön vetovoimaisuuden kehittäminen niin yritysten kuin osaavan työvoiman näkökulmasta.

Jatkossa työ- ja elinkeinoministeriön toimintaympäristössä

AKO:n tavoitteet ja niitä toteuttavat painopisteet istuvat erittäin hyvin hallitusohjelman aluekehityslinjauksiin ja uuden työ- ja elinkeinoministeriön strategiaan linjauksiin koskien erityisesti elinvoimaisen toimintaympäristön kehittämistä, innovaatiotoiminnan edellytyksiä sekä työmarkkinoiden toimivuutta. Uudessa toimintaympäristössä ohjelman toteutus on kytkettävissä tehokkaasti ministeriön linjausten alueelliseen toimeenpanoon ja toisaalta: alueellisia tarpeita ja kehittämiskokemuksia voidaan välittää kansallisten

linjausten valmisteluun. Aluekeskusohjelman roolia kehityspanoksia suuntaavana strategisena työkaluna tulee kuitenkin entisestään vahvistaa.

Aluekeskusohjelmien alueellisesta toteutuksesta vastaa yli 20 ohjelma-alueella seudullinen elinkeino- tai kehittämissyhtiö tai teknologiakeskus. Alueilla on siten myös organisatorisesti hyvät edellytykset sille, että hallitusohjelman ja työ- ja elinkeinoministeriön strategian linjaukset pystytään ajamaan sisään ohjelman alueelliseen toteutukseen.

Verkostojen toiminta tehostuu

Strategiset linjaukset ovat lähtökohtia myös AKO-verkostojen toiminnan kehittämiseen. Ensimmäisen ohjelmakauden kuluessa käynnistyneiden verkostojen toimintaa tehostetaan seuraavissa teemoissa:

Osaaminen ja innovaatiot -verkosto

Verkosto jatkaa pienten ja keskiuurten kaupunkiseutujen innovaatiotoiminnan kehittämistä, mutta tehostaen toimintaansa aluekeskusten osaamisen perustan kehittämisessä. Tämä tarkoittaa konkreettisesti seuraavia teemoja: osaavan työvoiman turvaamiseen liittyvä ammatillinen koulutus, ennakointi ja koulutuksen työelämäyhteydet. Näiden edellyttämää kehittämisen tietopohjaa vahvistetaan myös kartoittamalla maaliskuun 2008 loppuun mennessä ammatillisen koulutuksen roolia, aluekehitysyhteyksiä ja kehittämisen strategista perustaa aluekeskuksissa. Kartoitus laaditaan tiiviissä yhteistyössä Koulutuksen järjestäjien yhdistyksen kanssa (KJY ry.) Verkoston toiminnan valmistelua koordinoi Seinäjoen seutu. Lisätietoja: www.innovaatioverkosto.fi, www.pienetseudut.fi

Hyvinvointiverkosto

Verkoston nykyiset toimintalinjat, yrittäjyys ja itsenäinen suoriutuminen, kootaan vuoden 2008 alusta yhdeksi verkostoksi, jonka tavoite on hyvinvointialan elinkeinopoliittisten edellytysten kehittäminen aluekeskuksissa. Painopiste on toimintaympäristön ja sen edellyttämien yhteistoimintakonseptien kehittämisessä. Valmistelua koordinoi Lahden seutu. Lisätietoja: www.hyvinvointi.fi

Aluekeskusohjelman arvioijaksi on valittu Net Effect Oy. Aluekeskusohjelman arvioinnin kohteena on valtakunnallinen aluekeskusohjelma kokonaisuutena, alueiden aluekeskusohjelmat ja toimenpiteiden toteutus sekä hankkeiden käynnistystä edeltävä toiminta 2007–2010. Arvioinnin teemoja ovat strategisuus, johtajuus, omistajuus, verkostojen toiminta ja synergiahyödyt työ- ja elinkeinoministeriössä.

Kulttuuriverkosto

Verkosto keskittyy luovien alojen yrittäjyyden edellyttämän toimintaympäristön kehittämiseen aluekeskuksissa. Ohjelmavuosia 2008–2010 koskevan toiminnan lähtökohtana on **Kirsi Kaunisharjun** verkostolle laatima selvitys ja siihen sisältyvät konkreettiset ja aikataulutetut toimenpide-ehdotukset.

Tässä verkosto tukee KTM:n keväällä 2007 julkaiseman Luovien alojen yrittäjyyden kansallisen strategian tavoitetta alueellisesti suotuisan toimintaympäristön kehittämiseksi. Alueellisen toimintamallin rakentaminen aloitetaan kuluvana syksynä käynnistyvillä työpajoilla yli 20 AKO-alueella. Verkoston toiminnan valmis-

telua koordinoi Rauman seutu. Lisätietoja: www.kulttuuriverkosto.fi

Luovien toimialojen yrittäjyyden kehittäminen aluekeskusohjelmassa -julkaisu: [www.intermin.fi/aluekeskusohjelma/Verkostojulkaisu 2/2007](http://www.intermin.fi/aluekeskusohjelma/Verkostojulkaisu%202/2007)

Ulla-Maija Laiho
ulla-maija.laiho@intermin.fi

Osaamiskeskusohjelmaan lisää vaikuttavuutta yhteisellä viestinnällä

Osaamiskeskusohjelmalle on syksyllä valmistunut viestintäsuunnitelma, joka ohjaa ohjelman kansallista viestintää sekä toimii yhteisenä viitekehysenä osaamiskeskusten ja -klustereiden viestinnälle. Suunnitelmassa määritellään ohjelman keskeiset viestinnän kohderyhmät, kohderyhmittäiset viestit ja viestinnän toimenpiteet sekä työnjako. Viestintäsuunnitelmaa täydentää osaamiskeskuksille ja maakunnan liitoille annettava käytännön ohjeistus.

Osana viestintäsuunnitelmaa ohjelmalle on valmistunut myös uusi logo, visuaalinen ilme ja graafinen ohjeisto. Uuden visuaalisen linjauksen ytimessä on peruslupaus ”OSKE saa innovaatiot elämään”. OSKE-logossa innovaatiota kuvastaa sinisten pallojen joukosta nouseva punainen pallo. Osaamiskeskusohjelman tehtävänä on saada innovaatio elämään eli menestymään kaupallisesti hyödynnettävällä tavalla.

Viestintä tukee tavoitteiden toteutumista

Erityisenä haasteena on ohjelman tunnettavuuden ja näkyvyyden parantaminen. Tavoitteena on rakentaa yhtä yhteistä OSKE-brändiä, joka olisi valta-

Osaamiskeskusohjelma (OSKE) on valtioneuvoston erityisohjelmaksi pitkäikäinen: ensimmäinen ohjelma käynnistyi jo vuonna 1994. Ohjelman tuloksiin voidaan arviointien perusteella olla tyytyväisiä, mutta tuloksista kertomiseen ei aiemmillä ohjelma-kausilla ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Vuoden 2007 alussa käynnistyneen ohjelman tavoitetaso on aiempaa korkeammalla. Uusi osaamiskeskusten yhteistyöhön perustuva klusterimalli haastaa myös ohjelman viestinnän.

kunnallisesti ja myös kansainvälisesti tunnettu. Liikkeelle päästään jo pienillä toimilla, kuten pitämällä OSKE-logo mukana kaikessa ohjelmaan liittyvässä toiminnassa. Sen sijaan toiminnan saavutuksista ja vaikuttavuudesta kertominen erityisesti valtakunnallisissa medioissa edellyttää pitkäjänteistä ja aktiivista työtä. Viestinnällä on keskeinen merkitys myös klustereihin kuuluvien osaamiskeskusten yhteistyön vahvistamisessa.

Viestinnän merkityksen tunnistaminen uudella tavalla ohjelman tavoitteiden toteutumisen kannalta edellyttää paitsi suunnitelmallisuutta, myös

aiempaa parempaa resursointia niin kansallisesti kuin alueellisissa osaamiskeskuksissakin.

OSKE-viestijöiden verkosto koottu

Ensimmäinen askel yhteisen viestinnän toteuttamisessa on ollut osaamiskeskusten viestijöiden verkoston kokoaminen. Verkosto kokoontui ensimmäisen kerran syyskuun alussa keskustelemaan viestinnän uusista linjauksista. Tilausta yhteisille linjauksille ja toimenpiteille on selkeästi olemassa, ja viestintäsuunnitelma tarjoaa toimenpiteiden tehostamiselle hyvän pohjan.

Hanna-Maria Urjankangas
hanna-maria.urjankangas@intermin.fi
www.oskenet.fi

Alueelliseen maaseutu-osioon 19 hakemusta

Alueelliseen maaseutuosiioon olivat oikeutettuja hakemaan sellaiset maaseutumaiset alueet, jotka eivät kuulu aluekeskusohjelman tai Uudenmaan kaupunkiohjelmien piiriin tai sijaitse pääkaupunkiseudulla tai Ahvenanmaalla. Kokonaisuudessaan osio koskee 122 kuntaa. Alueet hakivat osioon ohjelmaehdotuksella ja toimitasuunnitelmalla. Ehdotuksen pohjana tuli olla tarkoituksenmukainen yhteistoiminta-alue.

Ohjelmaehdotuksia osioon saapui yhteensä 19. Niistä suurin osa on laadittu seutukunnittain, mutta mukana on myös yksittäisten kuntien hakemuksia sekä useamman seutukunnan kattavia ohjelmaehdotuksia. Yhteistyötä seutukuntien kesken ei ole tyydytty etsimään pelkästään maantieteeseen nojaten, vaan mukana on muun muassa avaus, jossa yhteistyötä pyritään rakentamaan yli maakuntarajojen yhteisiä vahvuuksia hyödyntäen. Tässä vaiheessa osioon jätti hakematta seitsemän siihen oikeutettua seutukuntaa.

Päätökset marraskuun alussa

Maakunnan liitot ovat antaneet lausuntonsa ohjelmaehdotuksista syyskuun loppuun mennessä. Alueellisen maaseutuosiion ohjausryhmänä toimii Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän asettama Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutustyöryhmä. Asiantuntijoista koostuva työryhmä arvioi ohjelmaehdotukset laadullisesti ottaen huomioon maakunnan liittojen lausunnot.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, millaiset edellytykset ohjelmaehdotuksen alueella on toimia maa-

Haku maaseutupoliittiseen erityisohjelmaan 2007–2010 sisältyvään alueelliseen osioon päättyi elokuun lopussa. Ohjelmaehdotuksia tuli 19 kappaletta. Valtioneuvosto tekee päätökset osioon hyväksymisestä maakunnan liittojen lausuntojen sekä asiantuntijatyöryhmän ja hallinnon ja aluekehittämisen ministerityöryhmän esityksen jälkeen marraskuun alkupuolella.

seudun kehittämisalueena ja miten ohjelmaehdotus vastaa alueen yleisiin kehittämishaasteisiin. Työryhmä arvioi, miten ohjelmaehdotus vahvistaa ja täydentää olemassa olevia elinkeinojen sekä osaamisen kehittämissärjestelmiä. Lisäksi arvioidaan sitä, miten edistetään yhteistyötä ohjelma-alueen sisällä sekä alueen vuorovaikutusta ja verkostoitumista maakunnallisesti, ylimaakunnallisesti ja aluekeskusohjelma-alueiden kanssa.

Työryhmän annettua suosituksensa alueiden hyväksymisestä alueelliseen maaseutuosiioon sisäasiainministeriö esittelee asian hallinnon ja aluekehittämisen ministerityöryhmälle. Valtioneuvoston päätös osioon hyväksymisestä saadaan marraskuun alkupuolella.

Uusia yhteistyömuotoja aluekehittämiseen

Alueellisen osion tavoitteena on luoda uusia menetelmiä ja yhteistyömuotoja aluekehittämiseen. Erityisesti pyritään vahvistamaan maaseutumaisien aluei-

den strategista suunnittelua elinkeinopolitiikassa sekä syventämään tietämystä maaseutumaisien alueiden kehittämistä. Samalla tarjotaan myös maaseutumaisille alueille kansallisen tason foorumi ja verkostoitumismahdollisuuksia tiedon ja kokemusten vaihtamiseksi osaamis- ja elinkeinopoliittisissa teemoissa. Osio auttaa maaseutua hyödyntämään EU-ohjelmien kehittämisvaroja nykyistä paremmin sekä vahvistamaan julkisen ja yksityisen sektorin ja eri hallinnon tasojen kumppanuuden perustuvaa yhteistyötä.

Alueelliseen maaseutuosiioon hakeville annetaan valtioneuvoston päätöksen jälkeen kirjallinen palaute ohjelmaehdotuksista. Palautteella pyritään tukemaan ohjelman kehittämistä ja nostamaan esiin mahdollisuuksia lisätä ohjelman potentiaalia jatkossa. Osion toteutuksessa otetaan huomioon alueiden erilaiset lähtötasot sekä kehittämistarpeet.

Petra Stenfors

petra.stenfors@intermin.fi

Lisätietoa alueellisesta osiosta:

www.intermin.fi/suomi/maaseutuosiio

Lisätietoa Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutustyöryhmästä:

www.maaseutupolitiikka.fi

YTR:llä montaa rautaa tulessa

Maaseutupoliitiikan yhteistyöryhmä, YTR, täyttää 20 vuotta tammi-kuussa 2008. Yllättäen tämä organisatorisesti joskus heiveröiseksi tulkittu järjestelmä onkin osoittautunut pitkäikäiseksi ja joustavuudessaan vahvaksi. YTR on maaseudussa kiinni kaikilla toiminnan tasoilla yrityksistä kansainvälisiin yhteyksiin. Toiminta ei rajoitu julkisiin organisaatioihin, vaan kansalaisjärjestöjen painoarvo on kasvanut viime vuosina. YTR:n syksy on taas toiminnantäyteinen.

YTR:n poliittisena johtona toimii asiasta riippuen maaseutupoliittinen ministeriryhmä tai hallinnon ja aluekehityksen ministeriryhmä. Useita vuosia toiminut eduskunnan maaseutuverkosto koottaneen uudelleen, mutta työtapoja pyritään tarkistamaan. Ylijohtaja **Ilkka Ruskan** jäätyä kesällä eläkkeelle YTR:n puheenjohtajaksi nimettiin kansliapäällikkö **Jarmo Vaittinen**.

Kokonaisohjelma ja maaseutupoliittinen selonteko asialistalla

Syksyyn kuuluu valtioneuvoston maaseutupoliittisen erityisohjelman 2007–2010 toteuttamista ja neljännen kokonaisohjelman esitysten eteenpäin vieniä. Myös viidennen kokonaisohjelman valmistelu käynnistyy jatkuen tammi-kuuhun 2009, jolloin annetaan eduskunnalle valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko. Selonteon aikaväliksi on tässä vaiheessa määritetty vuodet 2009–2020. Haaste on erittäin suuri, sillä liittyhän siihen myös EU:n seuraava ohjelmakausi. Talvella 2008 käynnistyvät neuvottelut ministeriöiden ja järjestöjen kanssa sekä toteutetaan ensimmäiset aluetilaisuudet kokonaisohjelmasta.

Syksyn aika maaseutuprofessoreista koottu ryhmä pohtii tulevien vuo-

Kansliapäällikkö **Jarmo Vaittinen** on YTR:n uusi puheenjohtaja kaudella 4.9.2007–31.5.2008.

sien strategioita, samalla teemaryhmät työستävät omia esityksiään ja niiden perusteluita. Tämän lisäksi toiminnassa korostuu OECD:n käynnissä oleva Suomen maaseutupoliittinen tutkinta, jonka luonnoksia käsitellään syksyn aikana. Työ valmistunee OECD:n maaseuturyhmän joulukuun kokoukseen.

Toimintaa hanke-, teema- ja työryhmissä

Yhteistyöryhmän toiminnassa on sihteeristön ja hankeryhmän lisäksi mukana teema- ja työryhmiä. Työtään ovat aloittelemassa maaseudun sopimuksellisuusteemaryhmä ja ruotsinkielinen teemaryhmä. Uuden alun ottaa myös jo 12 vuotta työskennellyt toimintaryhmätyöryhmä. Syksyn mittaan ratkaistaan harvaan asutun maaseudun, hyvinvointipalvelujen, kulttuurin ja maaseutu-asumisen teemaryhmien jatkot. Teemoissa on jatkuvasti työستettävää, mutta toimeksiantoja ja kokoonpanoja on

syytä aika ajoin tarkistaa. Maaseutu-asumisen teemaryhmä toteuttaa laatimaansa alan kehittämissuohjelmaa ja harvaan asutun maaseudun teemaryhmä saanee kehittämissuohjelman valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutusryhmä käsittelee erityissuohjelmaan sisältyntä alueellista osiota.

Hankeryhmällä on käytössään noin kolmen miljoonan euron määräraha, mikä on puolet esitetystä tarpeesta. Toimintaan on kyetty nivomaan myös muiden rahoittajien määrärahoja ja näin ollen muutama laaja verkostohanke on saatu käynnistettyä.

Väitöskirjoja on tekeillä ja niitä on jo valmistunutkin kaksikymmentä. Nyt YTR joutuu kuitenkin pohtimaan rahoittamansa yhdeksän maaseutuprofessorin jatkoa. Oman mausteen sa tähän syksyyn tuonee maa- ja metsätalousministeriön hakukielto muilta momenteilta, jolloin on vaarana, että YTR saa paljon hankeanomuksia, jotka eivät kuulu sen rahoitettavaksi.

Juhlajulkaisu suunnitteilla

YTR:n syntymäpäiviä juhlitaan huhtikuussa juhlaseminaarilla, jossa arvioidaan kulunutta 20 vuotta. YTR käynnistää juhlaajulkaisun kirjoittamisen syksyn aikana. Tavoitteena on saada se valmiiksi 30.6.2009 mennessä. Kirjoitustyöstä kiinnostuneet voivat ilmoittautua allekirjoittaneelle, liittäen oheen idean ja suunnitelman työn toteuttamiseksi sekä kustannusarvion. Hankeryhmä valmistee juhlaajulkaisun toteuttamisesityksen YTR:n päätettäväksi.

Eero Uusitalo,

maa- ja metsätalousministeriö

eero.uusitalo@mmm.fi

www.maaseutupoliitikka.fi

Aluepolitiikka työ- ja elinkeinoministeriössä

Työryhmä tarkastelee raportissaan aluekehittämisen strategian määrittelyyn ja poliittiseen ohjaukseen liittyviä kehittämistarpeita. Näitä ovat mm. uuden valtioneuvoston tavoitepäättökseen ohjauksvaikutuksen vahvistaminen sektoripolitiikkoihin, eri hallinnonalojen aluestrategioiden laatiminen ja niiden toteutumisen seuranta, kansallisen ja EU:n rahastopolitiikan koordinointi sekä aluekehittämisen rahoituksen ja sen alueellisen kohdentumisen kokonaiskuvan selkeyttäminen.

Tavoitepäättös ja oma aluestrategia ensin työn alle

Uuden ministeriön sisäisistä asioista kii-reellisimpiä ovat tavoitepäättöksessä esitettävien valtioneuvoston aluepoliittisen linjausten ja TEM:n oman aluestrategian valmistelu. Uuden ministeriön eri yksiköiden väliset yhteiset rajapinnat on tunnistettava ja kehitettävä yhteisiä työtapoja hyviä käytäntöjä hyödyn-tään.

TEM:n käynnistäessä toimintaan-sa keskitytään muiden ministeriöiden kanssa yhteistyössä niiden aluestrategioiden laadintaan ja toteutuksen seurannan kehittämiseen. Tavoitteena on, että hallinnonalojen alueellinen tarkastelu sisältyy jatkossa kunkin ministeriön keskeiseen strategiseen suunnittelu-asiakirjaan ja -prosesseihin ja siten toteutumisen seurantakin tapahtuu normaalin tulosprosessin yhteydessä.

Aluetason kehittämiseen liittyviä parannusehdotuksia esitetään mm.

Useat sisältöryhmät ovat kesäkuusta alkaen valmisteleet ja ideoineet sisältöjä uuden työ- ja elinkeinoministeriön strategisille linjauksille. Alueiden kehittämisen poikkihallinnollisen toteuttamisen työryhmän tehtävänä on löytää uusia toimintamalleja alueiden kehittämiseen. Haasteena on vastata tehokkaan poikkihallinnollisuuden vaatimukseen uuden ministeriön sisällä, suhteessa muihin hallinnonaloihin sekä alueella tapahtuvaan aluepolitiikan toteuttamiseen.

maakuntaohjelmien ohjauksvaikutuksen vahvistamiseksi, toteuttamissuunnitelmien vaikuttavuuden parantamiseksi sekä alueviranomaisten ja maakunnan liittojen suunnittelu- ja neuvottelumenettelyjen kehittämiseksi. Kehittämissuunnitelmien perusteella nousee tarve käynnistää alueelliseen kehittämiseen liittyvän lainsäädännön uudistaminen. Maakunnan liittojen suhdetta TE-keskuksiin arvioidaan TEM aluehallintoryhmän työssä ja laajemmin liittojen asemaa aluehallinnon osana tarkastellaan aluehallinnon uudistamishankkeen yhteydessä.

Aluepolitiikan organisoituminen

Työryhmä on tarkastellut aluepolitiikan organisoitumista uudessa ministeriössä. Aluepolitiikalla on vahvimmat liittymäkohdat elokuun alussa hyväksytyyn ministeriön strategian mukaisista painopisteistä laaja-alaiseen innovaatiopolitiikkaan, yritysten elinvoimaisen toimintaympäristön sekä toimivien työmarkkinoiden luomiseen. Lisäksi aluepolitiikalla on jatkossa vahvistuva kyt-

kentä ilmasto- ja energiapolitiikkaan. Verkostoitunut ja prosessimainen aluepolitiikan toimintatapa tuo vahvaa osaamista modernin asiantuntijaorganisaation rakentamiseen.

Vaikka alueiden kehittäminen on TEM:n rakenteessa päätetty koota yhteen horisontaaliseen yksikköön, pitää työryhmä perusteltuna sijoittaa aluepolitiikan toteuttaminen joidenkin toimintojen osalta muiden osastojen tai yksiköiden sisälle. Aluekehittämisen sisällöllinen ohjaus ja koordinaatio olisivat kuitenkin aluekehittämissyksikössä.

Poikkihallinnollisen näkemyksen varmistamiseksi työryhmässä on TEM:n ulkopuolisina ministeriöinä ollut edustettuina myös maa- ja metsätalous- sekä opetusministeriö ja kuultavana liikenne- ja viestintä- sekä ympäristöministeriöiden edustajia. Puheenjohtajana toimii aluekehitysjohtaja **Veijo Kavonius**. Työryhmä jätti loppuraporttinsa 8.10.2007, kuten muutkin TEM:n sisältöryhmät.

Tarja Reivonen

tarja.reivonen@intermin.fi

ALKU- aluehallinto kehittyy ja uudistuu

Hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi asetti 29.6.2007 aluehallinnon uudistamishankkeen (ALKU). Hankkeen tausta on hallitusohjelman aluehallinnon uudistamisen linjauksissa. Tavoitteena on kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva aluehallinto. Uudistukset on tarkoitus toteuttaa kokonaisuudessaan vuoteen 2010 mennessä, joten keskeisten linjausten on oltava selvillä jo ensi keväänä.

Hankkeen organisointi

ALKU-hankkeen valmistelusta vastaavat ohjausryhmä ja valmisteluryhmä, jotka puolestaan vastaavat työstään hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmälle. Valtiosihteereistä koostuvaa ohjausryhmää johtaa hallinto- ja kuntaministerin valtiosihteeri **Timo Reina**.

Virkamiehistä koostuvan valmisteluryhmän puheenjohtajana toimii ylijohtaja **Silja Hiironniemi**. Työryhmässä ovat edustettuina ne ministeriöt, joiden toimialaa hanke koskee sekä lisäksi valtioneuvoston kanslia, maakunnan liitot, TE-keskukset ja lääninhallitukset. Valmisteluryhmässä on myös Kuntaliiton ja henkilöstöjärjestöjen edustus. Työn aikana ryhmä kuulee sidosryhmien edustajia sekä voi kuulla asiantuntijoita. Selvitystöitä tehdään neljässä alatyöryhmässä. Selvitysten on määrä valmistua vuoden loppuun mennessä.

Hankkeen pääsihteerinä ja valmisteluprosessin koordinoijana toimii

Kymenlaakson liiton maakuntajohtaja, **DI Tapio Välinoro**. Hän on aloittanut tehtävässään lokakuun alussa SM:n alueiden ja hallinnon kehittämissosastoilla.

ALKU käynnistyy selvitystöillä

Hanke lähtee liikkeelle työryhmissä kartoituksilla ja tutkimuksilla. Tämän jälkeen tehdään johtopäätöksiä ja uusia ehdotuksia. Aluehallintoa on uudistettu muuta julkista hallintoa useammin, mutta nykyisen aluehallinnon tilasta ei ole tehty kokonaisselvitystä viime vuosikymmenen aikana.

Aluehallinnon tehtäviä selvittävä työryhmä toimii hallitusneuvos **Tarja Hyvösen** johdolla. Työryhmä tekee kuvauksen ja analysoi maakunnan liittojen, lääninhallitusten, työvoima- ja elinkeinokeskusten, ympäristökeskusten ja muista valtion aluehallintoviranomaisista ainakin tiepiirien ja työsuojelupiirien sekä välillisestä julkisesta hallinnosta ainakin metsäkeskusten tehtävät. Tehtäviä selvitetään parhaillaan

kyselytutkimuksen avulla. Työryhmässä ovat edustettuina ao. ministeriöt ja ne aluehallintoviranomaiset, joita työryhmän toimeksianto koskee sekä henkilöstöjärjestöt.

Keskushallinnosta siirrettäviä tehtäviä varten asetettu työryhmä laatii selvityksen ministeriöiden toimeenpanotehtävistä ja muista kuin valtakunnallisista kehittämistehtävistä sekä laatii valmisteluryhmän käsittelyyn selvityksen hallinnon eri tasojen tarkoituksenmukaisesta työnjaosta. Työryhmän puheenjohtajana toimii VM:n alivaltiosihteeri **Juhani Turunen**. Työryhmässä ovat mukana valtioneuvoston kansliaa ja ulkoasiainministeriötä lukuun ottamatta kaikki ministeriöt ja henkilöstöjärjestöjen yhteinen edustaja. Selvitys tehdään pääosin haastatteleamalla ministeriöiden ja muun keskushallinnon edustajia.

Myös alueellisia **kehittämistehtäviä ja aluekehittämisen voimavaroihin liittyvää päätösvaltaa kootaan** maakunnan liitoille toimivaksi aluekehittämisen kokonaisuudeksi ja arvioidaan samalla nykyisiä tehtäviä. Työryhmän puheenjohtajana toimii hankkeen pääsihteeri **Tapio Välinoro**.

Valtionhallinnon tehtäviä Ahvenanmaalla selvittävän työryhmän puheenjohtajana toimii neuvotteleva virkamies **Matti Korkealehto**. Työryhmä kuvaa ja analysoi valtionhallinnon tehtävät ja organisoinnin Ahvenanmaalla. Valtion ja maakunnan väliseen työnjakoon Ahvenanmaalla ei tässä hankkeessa puututa.

Johtopäätöksiä ja ehdotuksia ensi keväänä

Selvitystöiden valmistuttua valmistelu-ryhmän johdolla kootaan 31.3.2008 mennessä hankkeen väliraportti hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän käsittelyyn. Väliraportti sisältää ehdotukset ja mahdollisia vaihtoehtoja tehtäväkokonaisuuksiksi ja tehtävien muutoksiksi, keskushallinnon tehtävien siirtämiseksi aluehallinto- ja paikallisviranomaisille sekä aluehallinto- viranomaisten määrän vähentämiseksi ja aluejakojen muutoksiksi sekä mahdollisiksi uusiksi valtion aluehallinto- viranomaisiksi. Lisäksi tehdään ehdotuksia uuden hallintorakenteen toteuttamiseen liittyvistä muista toimenpiteistä. Hallituksen esitykset ehdotusten edellyttämiksi säädosmuutoksiksi valmistellaan vuoden 2008 loppuun mennessä. Hankkeen toimikausi päättyy 31.3.2009 ja uudistusten määrä tulla voimaan vuoteen 2010 mennessä.

Anu Nousiainen

anu.nousiainen@intermin.fi

Hankkeen asettamispäätös ja lisätietoja:

www.intermin.fi/suomi/aluehallinnon_uudistaminen

Hankkeelle on asetettu seuraavat tavoitteet:

Tehtävien ja toimivaltuuksien kehittämisen osalta tavoitteeksi asetetaan, että

1. selvitetään aluehallinnon viranomaisten tehtäväkokonaisuudet mitään aluehallinnon viranomaista pois sulkematta
2. selkiytetään aluehallinnon viranomaisten työnjakoa
3. selvitetään, millaisia aluekehitystä ja -rakennetta sekä kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksia vahvistavia alueellisia hallintokokeiluja on mahdollista toteuttaa maakuntien ja kuntien niin halutessa
4. karsitaan lainsäädännön, hallinnon ja tietotekniikan kehittymisen myötä tarpeettomiksi käyneitä ja käyviä tehtäviä.

Aluejakojen ja viranomaisten määrän kehittämisen osalta tavoitteeksi asetetaan, että

5. aluejaot muodostuvat toiminnallisesti tarkoituksenmukaisiksi, niiden muodostamisessa huomioidaan talous- ja työssäkäyntialueet ja ne muodostavat kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kannalta mielekkään kokonaisuuden
6. aluejakoja pyritään yhtenäistämään siten, että aluehallinnon viranomaisten toiminta-alueet vastaavat toisiaan tai suuremmat alueet koostuvat kokonaisista pienemmistä alueista
7. viranomaisten määrää vähennetään merkittävästi, tavoitteena selkeisiin tehtäväkokonaisuuksiin perustuva aluehallinnon organisointi
8. nykyisen lääninhallinnon tehtävien hoito organisoidaan uudelleen
9. asiakasnäkökulman korostamiseksi ja resurssien käytön tehostamiseksi aluehallintoviranomaisten yhteistoiminnassa muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa hyödynnetään verkostomaisia toimintamalleja.

Muiksi hankkeen tavoitteiksi asetetaan, että

10. valtion aluehallinnon ohjaus muodostaa toimivan osan hallinnon ohjauksen kokonaisuutta
11. aluehallinto on sovitettavissa yhteen ja tukee valtion paikallishallinnon kehittämistä
12. aluehallinnon tuottavuus ja tuloksellisuus paranevat
13. aluehallintoa muodostettaessa otetaan huomioon hallinnon kehittämisen tutkimustiedon ja eurooppalaisen kehityksen suuntaviivat.

Kihlakuntavirastojärjestelmä lakkaa vuoden 2008 alusta

Hallitus esittää, että kihlakuntavirastojärjestelmästä luovutaan vuoden 2008 alusta ja kihlakunnanvirastojen yhteinen henkilöstö siirretään poliisilaitosten, ulosotto- ja syyttäjävirstojen tai maistraattien palvelukseen. Kihlakuntajako säilyisi kuitenkin toistaiseksi valtion paikallishallintoviranomaisten toimialajakojen perustana.

Kihlakuntajärjestelmä otettiin käyttöön 1.12.1996. Kihlakuntia on 90, joista 13:ssa on alusta lähtien ollut erillisvirastot. Kihlakuntajärjestelmä on koskenut poliisilaitoksia, ulosotto- ja syyttäjätöitä sekä maistraatteja. Käytännössä enää vain poliisilaitoksia on 90, syyttäjäsiköitä 14 ja maistraatteja 24. Ulosottoyksiköitä on 1.1.2008 luki- en 22. Poliisilaitosten määrä on tarkoitus vähentää 24:ään.

Kihlakunnanvirastoissa työskentelee yhteisissä tehtävissä noin 200 henkilöä. He siirtyvät poliisilaitosten, ulosottovirstojen, syyttäjävirstojen ja maistraattien palvelukseen sen mukaan minkä toimialan tukipalveluja tai toimialatehtäviä he hoitavat. Yli puolet henkilöstöstä hoitaa poliisin toimialatehtäviä.

Kihlakuntajaon on tarkoitus jäädä voimaan toistaiseksi. Kihlakuntajakoa koskevien ja muiden voimaan jäävien säännösten tarve arvioidaan uudelleen aluehallinnon uudistamishankkeessa, osana PARAS-hanketta sekä valtion paikallishallintoa selvittävän työryhmän työtä.

Ajankohtaistietoa alueiden ja hallinnon kehittämisen Kuntamarkkinoilla

Kuntamarkkinat järjestettiin tänä vuonna 12.-13.9.2007. Sisäasiainministeriön osastolla olivat esillä alueiden, hallinnon ja kuntien tietohallinnon kehittämisen sekä kunta-asioiden ajankohtaisteemat. Erityisesti markkinaväkeä tänä vuonna kiinnostivat ministeriöuudistuksen vaikutukset, Paras-hankkeen eteneminen, maakuntien suhdannekehitys, aluehallinnon uudistaminen ja yhteispalvelun kehittyminen.

Ministeriön järjestämä Hallinto tehostuu, palvelut kehittyvät -seminaari markkinoiden toisena päivänä houkutteli salin seisomapaikkoja myöten täyteen väkeä kuulemaan ministeri **Mari Kiviniemen** näkemyksiä alueiden ja hallinnon kehittämisen Vanhasen II hallituskaudella. Samoin julkishallinnon tietohallinnon murroksesta ja yhteispalvelusta järjestetyt tietoiskut sekä aluehallinnon uudistushankkeesta järjestetty infotilaisuus kiinnostivat kuntien edustajia.

Osastolla olleeseen kyselyyn vastanneiden kesken arvottiin kotimaisista tuotteista koostuva herkkukori. Palkinnon

voitti **Marjut Gerkmann** Espoosta. KuntaIT:n kyselyn palkintona olleen pussilakana-pyyhesein voitti puolestaan **Simo Reipas** Mentor-IT-yrityksestä.

Kuntamarkkinoiden seminaarien ja tietoiskujen esitykset julkaistaan www.kuntamarkkinat.fi -sivuilla.

Alueellistaminen jatkuu kokonaissuunnitelmana

Valtion hallinnon työpaikkojen alueellistamista jatketaan aiempaa tasaisemmin maan eri osiin. Alueellistamisen tavoitteena on 4 000–8 000 työpaikan sijoittaminen pääkaupunkiseudun ulkopuolelle päätöksinä vuoteen 2011 ja toteutuneina vuoteen 2015 mennessä. Siirtymäkauden järjestelyjä tuetaan taloudellisesti. Hallitus laati iltakoulussa kannanoton alueellistamisen jatkamisesta.

Pääkaupunkiseudulta muualle maahan kohdennetut toimenpiteet käsittävät tällä hetkellä noin 3 200 henkilötyövuotta (toteutetut toimenpiteet, lisäksi päätetyt ja suunnitel-

mat). Lisäksi noin 1 000 henkilötyövuotta on syntynyt alueellistamispaikkakunnille pääkaupunkiseudun ulkopuolisena alueiden välisenä siirtymänä. Alueellistamistoimenpiteet käsittävät

noin 150 toimintoa tai yksikköä kohdentuen 28 paikkakunnalle.

Hallituksen kannanotto alueellistamisen jatkosta

Hallitus laati iltakoulussa 26.9.2007 kannanoton alueellistamisen jatkamisesta. Alueellistamista jatketaan kahdella edellisellä vaalikaudella saavutetun kehitysuran mukaisesti. Alueellistamisen tavoitteena on 4 000–8 000 työpaikan sijoittaminen pääkaupunkiseudun ulkopuolelle päätöksinä vuoteen 2011 ja toteutuneina vuoteen 2015 mennessä.

Alueellistamistoimet yleisiä Euroopassa

Ruotsissa toteutettiin laajamittaista ohjelmaa erityisesti 1970-luvulla, jolloin alueellistettiin 11 000 valtion työpaikkaa. Tällä hetkellä alueellistaminen on osa alueiden taantumisen ehkäisyä työsäkäyntialueilla, joilla lopetetaan puolustusvoimien toimintaa. Tukholmasta siirretään yhteensä 2 200 valtion työpaikkaa taantuville alueille tämän vuoden loppuun mennessä.

Norjan alueellistamishistoria on niin ikään pitkä. Alueellistamisen pää-tavoitteena on viime vuodet ollut mui-

Suomessa on 1960-luvulta lähtien pyritty valtion toimintojen alueellistamiseen, mutta vasta Lipposen II hallituksen tämän vuosituhanen alussa tekemä päätös tehostaa aluepolitiikkaa aloitti konkreettiset alueellistamistoimet. Sisäasiainministeriössä on selvitetty alueellistamistilannetta ja -taustaa eräissä Euroopan maissa.

den keskusten kuin pääkaupungin tukeminen sekä työvoiman saannin turvaaminen. Vuosina 2001–2005 on alueel-

listettu noin 1 600 valtion työpaikkaa, mikä on saman verran kuin aikaisempina vuosikymmeninä yhteensä.

Alueellistamislainsäädännön mukaisesti valtion toimintojen sijoittamisella pääkaupunkiseudun ulkopuolelle turvataan valtion tehtävien tuloksellista hoitamista ja työvoiman saantia valtion tehtäviin, edistetään maan tasapainoista alueellista kehitystä ja tuetaan työllisyyttä maan eri osissa. Toimenpiteiden kohdentamisessa otetaan erityisesti huomioon alueiden olemassa olevat ja kehitettävät osaamis- ja toimintokeskittymät eli klusterit. Toimenpiteitä kohdennetaan aiempaa tasaisemmin maan eri osiin.

Hallitusohjelman mukaisesti keskushallintoa uudistetaan mm. siirtämällä ministeriöistä siirrettävissä olevia toimeenpanotehtäviä ja muut kuin valtakunnalliset kehittämistehtävät alue- ja paikallishallinnolle sekä huo-

lehtimalla ministeriöiden toimialaja-kojen ajanmukaisuudesta.

Suunnitelmallisuuteen ja vaikuttavuuteen huomiota

Alueellistamisesta laaditaan kokonaisuunnitelma. Sitä varten ministeriöt selvittävät yhteistyössä alueellistamisen koordinaatioryhmän kanssa toimintojensa alueellistamismahdollisuudet. Selvitykset alueellistettavista toiminnoista tehdään vuoden 2008 maaliskuun loppuun mennessä.

Alueellistamisen koordinaatioryhmä ohjaa ja seuraa alueellistamisen kokonaisuunnitelman ja alueellistamistavoitteen toteutumista.

Alueellistamislainsäädännön, muiden normien sekä menettelytapojen ja

linjausten uudistamistarve arvioidaan vuoden 2007 aikana. Myös alueellistamisen vaikutusarviointia ja vaikutusten seuranta kehitetään. Kevään 2008 aikana valmistuu alueellistamisen arviointikehikko, jota ministeriöt voivat käyttää apunaan sijaintipaikkaselvityksiä tehdessään.

Uusi koordinaatioryhmä asetettu

Uusi alueellistamisen koordinaatioryhmä asetettiin kesäkuussa 2007 Vanhasen II hallituksen toimikaudeksi. Sen puheenjohtajan toimii valtiosihteeri **Timo Reina**. Koordinaatioryhmän sihteeristö siirtyy vuoden 2008 alusta valtiovaraministeriöön.

Ilpo Takanen

ilpo.takanen@intermin.fi

Hallituksen kannanotto kokonaisuudessaan:

www.vn.fi/ajankohtaista/tiedotteet / Tiedote 26.9.2007

Tanskassa valtion työpaikkojen epätasainen jakauma huomioitiin 1980-luvun lopussa, mutta mitään yhtenäistä alueellistamispolitiikkaa ei ole toteutettu ennen 2000-lukua. Vuodesta 2003 lähtien on uudet valtion toiminnot pyritty perustamaan muualle kuin Kööpenhaminaan aluepoliittisista syistä.

Isossa-Britanniassa alueellistamisella on tavoiteltu lähinnä kustannussäästöjä ja tälläkin hetkellä ollaan alueellistamassa 20 000 työpaikkaa pois Lontoosta ja Kaakkois-Englannista, jossa kiinteistö-kustannukset ovat erittäin korkeat. 1960-luvulta lähtien on pääkaupungista siirretty pois kymmeniätuhansia työpaikkoja.

Irlannin tämänhetkinen alueellistamisohjelma on radikaali. Sen myötä alueellistetaan kymmenien virastojen lisäksi noin puolet ministeriöistä Dub-

linista muualle maahan. Alueellistamisohjelma koskee yli 10 000 valtion työpaikkaa ja sen yhtenä päätavoitteena on pääkaupunkilähtöisyyden vähentäminen päätöksenteossa. Irlannin aikaisempi alueellistamisohjelma 1990-luvulla alueellisti 4 000 työpaikkaa.

Ranskassa alueellistamisella pyritään edistämään valtion työpaikkojen sijoittumista Pariisista ja sen ympäristöstä lähinnä muihin suuriin kaupunkeihin, sillä aikaisempi 1950-luvulla aloitettu alueellistamispolitiikka aiheutti työpaikkojen keskittymisen Pariisin välittömään ympäristöön.

Alankomaissa on alueellistettu valtion työpaikkoja vuosina 1960–1980 rakennemuutoksesta kärsiville alueille, mutta sen jälkeen maassa ei ole keskitetysti ohjattu valtion toimintojen alueellistamista.

Alueellistamisessa yhdistyy alueiden ja hallinnon kehittäminen

Alueellistamista on toteutettu aluepoliittisista lähtökohdista, mutta myös kustannussäästöihin pyrkien. Eri maissa tehdyissä arvioinneissa toistuu havainto sekä alueellisten että tehokkuuteen pyrkivien tavoitteiden saavuttamisesta etenkin sijoitettavan toiminnon ja sijoitusalueen tukieissa toisiaan.

Alueellistamisen mahdollisuudet alueiden ja hallinnon suhteen on tunnistettu yleisesti. Vaikka ohjelmien lähtökohdissa painotukset hieman vaihtelevat, nykyään eri maiden alueellistamisohjelmat ovat osa sekä hallinnon että alueiden kehittämistä.

Eeva Terävä

KuntaIT kutsuu kuntatoimijoita verkostoyhteistyöhön ja ideoimaan kehittämishankkeita

KuntaIT

Verkostojen kokoaminen ja yhteistyömuotojen toteuttaminen on hyvässä vauhdissa. Työskentely on jo alkuvaiheessaan havaittu haasteelliseksi, koska ideoiden jakaminen, tuominen yhteiseen pöytään ja edelleen niiden avoin kommentointi on uusi tapa viedä asioita eteenpäin.

Verkostoyhteistyö koskee erityisesti seuraavia, Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta JUHTA:n linjaamia kunnallisia palvelutoiminnan alueita:

- Turvallisesti kotona (seniorien, vanhusten, vammaisten, omaisten ja omaishoitajien palvelut)
- Talous- ja henkilöstöresurssit
- Asiakkaan liikkuvuus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukentässä
- Asumisen, muuttamisen ja rakentamisen palvelut
- Päivähoidon, koulun ja kodin vuorovaikutus
- Yhteispalvelut
- Kuluttajaneuvonta.

Mitä verkostoyhteistyö käytännössä tarkoittaa?

Verkostoyhteistyö tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa palvelujen kehitystyön painopisteisiin: mitkä ovat ne keskeiset kehittämistarpeet vaikkapa vanhuspalveluissa tai miten parhaiten edistetään talous- ja henkilöstötietojen hyödyntä-

KuntaIT kutsuu verkostoyhteistyöhön kunnallisten palvelujen järjestämisestä, tuottamisesta ja kehittämisestä vastaavia henkilöitä kunnista, kuntayhtymistä ja muista kunnallisista palveluorganisaatioista sekä alueilla toimivista järjestöistä, tutkimuslaitoksista ja korkeakouluista. Yhteistyö ja sen toimintamuodot on tarkoitettu myös muille kuin it-osaajille.

Verkostotoiminnan suunnittelussa keskeisessä roolissa on verkostotiimi, josta tässä paikalla vasemmalta Ilkka Kankare, Kati Hirvonen, Tanja Rantanen, Riitta Hassinen, Tiina Kosama, Elisa Kettunen, Marjukka Saarijärvi ja Minna Inkinen.

mistä eri toimialoilla ja johtamisessa. Tulemalla mukaan voi vahvistaa omia verkostojaan ja antaa panoksensa laajojen, kansallista vaikuttavuutta tavoittelevien kehittämishankkeiden valmisteluun.

Konkreettisenä, jo käynnistyneenä yhteistyön muotona Helsingissä jär-

jestetään syys-lokakuussa 2007 sarja työpajoja, joissa kehitetään edellä mainittuja kunnallisen palvelutoiminnan alueita, muodostetaan näitä koskevia hankeesityksiä ja pyritään tiivistämään kunkin aihealueen verkostoyhteistyötä.

Lisätietoa:

www.kuntait.fi ja verkostoportaalista <http://wiki.kuntait.fi> (edellyttää rekisteröitymisen).

Työpajojen jälkeen yhteistyö voi jatkua esimerkiksi luontevasti käynnistyvien kehittämishankkeiden toteuttamisessa. Verkko- ja videoyhteydet tarjoavat verkostojen edustajille mahdollisuuden vuorovaikutteiseen osallistumiseen ilman matkustamista.

Työpajoissa syntyy kehittämideoita

Turvallisesti kotona -työpajassa ideoitii valtakunnallinen asiakaslähtöinen neuvonta- ja palveluohjausmalli, jonka avulla palveluja tarvitsevan olisi nykyistä helpompaa löytää tarvitsemansa. Tämän työnimeltään Hyvinvointiaseman sisältönä olisivat mm. senioreille, vanhuksille, vammaisille, omaisille ja omaishoitajille suunnattuja julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluja. Kokonaisuuteen liittyisi myös vuorovaikutteisia ja vertaistukea sisältäviä palveluja. Myös kutsuohjauksen kehittäminen kotipalveluun ja kotihoitoon haluttiin työlistalle.

Talous- ja henkilöstöhallinnon asiantuntijat ja kehittäjät puolestaan ideoivat mm. toimintaprosessien pankkia yhteiseen käyttöön, prosessien yhtenäistämiseksi ja mittaamisen/vertailtavuuden kehittämiseksi. Mielenkiintoinen idea on myös kuntasektorin yhteinen rekrytointi- ja markkinointiportaali.

Kaikkien työpajojen tuotokset ja kehittämideoit julkaistaan KuntaIT-verkostoportaaliin kaikkien tutustuttavaksi ja kommentoitavaksi. Pallo onkin KuntaIT:n lisäksi nyt myös verkostoilla.

Marjukka Saarijärvi

marjukka.saarijarvi@intermin.fi

Myönteinen talous- ja työllisyyskehitys jatkuu maakunnissa

Suomen hyvä talouskasvu vuosina 2004–2007 on toteutunut alueellisesti laajalla rintamalla. Useimpien maakuntien keskusalueet ovat kohtuullisen hyvässä vedossa ja tuotanto ja työllisyys ovat parantuneet merkittävästi. Myös maassamuutto on tasoittunut maakuntien välillä, vaikka nopeutuva talouskasvu kiihdyttää muuttoa suuriin keskuksiin kuten pääkaupunkiseudulle. Ongelmallista on useiden maaseutualueiden suhteellisen huono kehitys, mitä väestön ikääntyminen ja kuntien talouden heikentyminen voimistavat. Maakunnista ovat jatkaneet nousuaan vahvat kasvualueet kuten Uusimaa ja Pirkanmaa, mutta myös pienemmät maakunnat kuten Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa ja Pohjanmaa ovat menestyneet hyvin.

Työllisten määrä kasvaa ja työttömyys alenee

Vuosina 2003–2007 (2. neljännes) työllisten määrä on kasvanut noin 124 000 henkeä, joten edellisen hallituksen asettama 100 000 työpaikan tavoite saavutettiin selvästi. Toimialoittain tarkasteltuna työllisten määrä on vuosijaksolla 2006–2007 lisääntynyt eniten yksityisissä ja julkisissa palveluissa, mutta myös teollisuudessa tapahtui kasvua. Työllisyyden kasvu on ollut alueellisesti tasapainoista, sillä työttömyys on alentunut kaikissa maakunnissa ja työpaikkojen määrä on kasvanut useimmissa maakunnissa. Määrällisesti työpaikat lisääntyivät vuosina 2003–2007 eniten Uudenmaan, Pirkanmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan maa-

kunnissa, joiden osuus kasvusta oli yli 70 prosenttia. Suhteellisesti työpaikkojen kasvu on ollut suurinta Pirkanmaalla, Itä-Uudellamaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla. Ajanjaksolla 2003–2007 työllisten määrän kasvu on ollut selvästi suurempaa kuin vuosina 1999–2003, jolloin kasvu oli noin 68 000 henkeä. ETLA:n ennusteen mukaan työllisten määrä kasvaisi vuosina 2007–2011 noin 60 000 henkeä ja kasvu jakautuisi suhteellisen tasapainoisesti eri maakuntien kesken.

Yritystoiminnan liikevaihto kasvussa kaikissa maakunnissa

Kokonaisliikevaihto ja myös päätöimialojen liikevaihto kasvoi viimeisen vuosijakson 2006–2007 (1. neljännes)

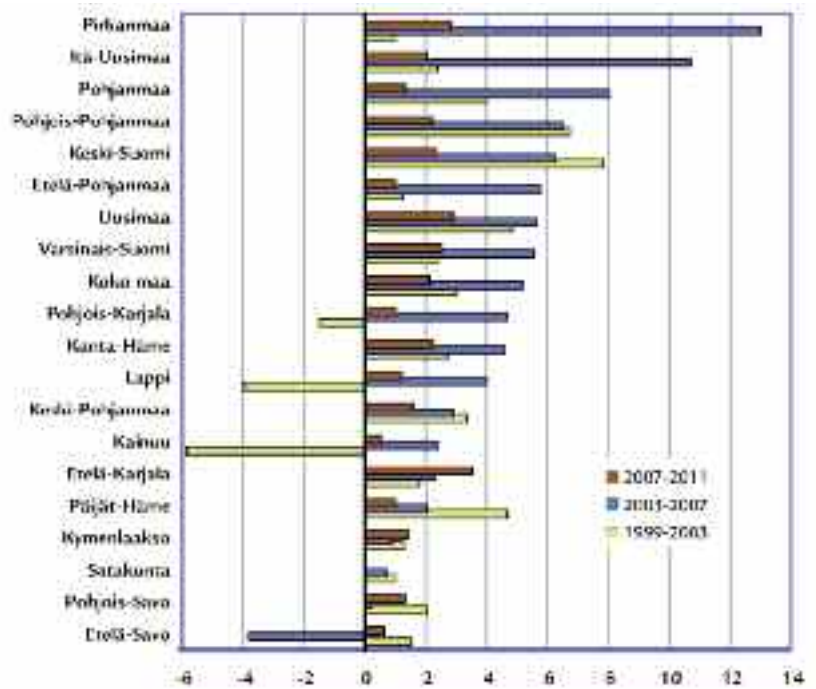
aikana kaikissa maakunnissa. Koko maan keskimääräinen kasvu oli lähes 10 prosenttia. Suurin kasvuluku, lähes 30 prosenttia, saavutettiin Lapissa, jossa tulokseen vaikuttivat lähinnä terästeollisuuden tuotannon kasvu ja maailmanmarkkinahintojen nousu sekä matkailun hyvä tulos.

Maakuntien välinen muuttoliike pysynyt tasaisena

Väestönkehitys jatkui vuosijaksolla 2006–2007 myönteisenä. Määrällisesti väestönkasvu oli suurinta Uudellamaalla, jossa maahanmuutto, maassamuutto sekä luonnollinen kasvu lisäsivät väkilukua. Pirkanmaalla, Itä-Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä kasvu perustui lähinnä maassamuuttoon ja Pohjois-Pohjanmaalla korkeaan syntyvyyteen. Nopean talouskasvun oloissa muuttotappiot ja vastaavasti muuttovoitot yleensä kasvavat, mutta nyt kehitys on pysynyt kohtuullisen tasapainoisena. Suhteellisesti eniten muuttoliike lisäsi väkilukua Kanta-Hämeessä, Itä-Uudellamaalla ja Pirkanmaalla. Uudelleen väestönkasvu perustuu yhä enemmän maahanmuuttajiin, sillä maakunnan muuttovoitto on maassamuuton osalta jäänyt alle 3 000 hengen oltuaan edellisellä nousukauden huippuvuotena 1998 lähes 10 000 henkeä. Maakuntien sisällä muuttoliike kohdistuu yhä voimakkaammin maakuntien keskuksiin ja suuret keskuksena kuten Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat jälleen nopeasti.

Pirkanmaa ja Pohjanmaa menestyneet maakunnista parhaiten

Pirkanmaa ja Pohjanmaa ovat menestyneet maakunnista parhaiten vuosi-

Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 1999–2003, 2003–2007, 2007–2011*
(Tilastokeskus, työvoimatutkimus, *Etlä, maakunnittainen ennuste)

jaksolla 2006–2007, kun maakuntia verrataan liikevaihdon ja työllisyyden kasvun sekä nettomuuton suhteen. Myös Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan kehitys on ollut myönteistä erityisesti työllisyyden osalta. Lapin, Etelä-Savon ja Satakunnan muuttotappiot lisääntyivät, mutta työllisyyskehitys oli kohtuullisen myönteistä. Lapissa yritystoiminnan liikevaihto kasvoi kaikkein nopeimmin johtuen terästeollisuuden ja matkailun hyvästä kehityksestä. Useimmissa maakunnissa aluekeskukset ovat menestyneet viime vuosina hyvin, mutta maaseutualueille hyvä kehitys ei ole juurikaan ulottunut.

Tuotannon 2–3 prosentin vuotuisen kasvu lisää ETLA:n arvion mukaan työpaikkojen määrää koko maassa vuosina 2007–2011 noin 60 000:lla. Työttömyysaste pienenee ja vastaavasti työllisyysaste nousee kaikissa maakunnis-

sa. Myös työttömyyden alueelliset erot supistuvat edelleen, koska ikääntymisestä johtuva poistuma vähentää työvoimaa lähivuosina eniten Itä-Suomen maakunnissa. Väestön vanheneminen ja alueellisesti suhteellisen tasainen tuotannon kasvu ennakoivat myös maan sisäisen muuttoliikkeen pysymistä tasapainoisena.

Ilkka Mella

ilkka.mella@intermin.fi

Maakuntien subdannekehitys

2003–2007 -raportti:

www.intermin.fi/julkaisu/442007

Urban Audit -loppuraportti vahvistaa: kaupungit EU-kasvun moottoreita

Kaupungit kehityksen vetureina

Vuosi 2007 on ensimmäinen vuosi, jolloin enemmistö maailman asukkaista asuu kaupungeissa. EU:n alueellakin väestöstä yli 60 prosenttia asuu yli 50 000 asukkaan keskuksissa. Kiinnostus kaupungeja kohtaan lisääntyy entisestään; ei vähiten siksi, että yhteiskunnalliset muutokset näkyvät yleensä ensimmäisiksi juuri kaupungeissa. EU:n sisällä kaupunkien väestönlisäysnopeus on kaksinkertainen verrattuna vastaavien maiden keskiarvoihin, ja kaupungit imevät suuren osan mantereelle tulevasta muuttoliikkeestä.

Myös talouden kannalta kaupungit ovat keskeisiä. Kaupungit ja toiminnalliset kaupunkiseudut ovat kiistattomia talousvetureita. EU:ssa yli 80 prosenttia unionin bruttokansantuotteesta tuotetaan alueilla, joilla on selvästi kaupunkimaisia piirteitä. Erityisesti suurimpien kaupunkiseutujen osuus unionin arvonlisäyksestä kasvaa jatkuvasti

Alkusyksystä julkaistusta Urban Audit -kaupunkitutkimuksen loppuraportista ”State of European Cities Report” käy ilmi mielenkiintoisia havaintoja Euroopan suurten ja keskisuurten kaupunkien kehitysnäkymistä ja niiden roolista mantereen talousvetureina. Samalla tutkimus nostaa esiin myös joukon haasteita, joiden edessä varsinkin Länsi- ja Keski-Euroopan suurimmat kaupunkiseudut ponnistelevat.

lisäten alueellista polarisaatiota, mutta myös tuottaen esimerkiksi uusia työpaikkoja. Kaikkein pienimmät kaupunkiseudut ovat suurimpina häviäjinä.

Tuotannon keskittymisestä johtuen aineellinen hyvinvointi, koulutustaso, palvelujen tarjonta ovat korkeampia kaupunkiseuduilla kuin maissa keskimäärin. Eritoten tämä näkyy verrattain jäsenmaiden maaseutu- tai syrjäisiin alueisiin.

Myös ongelmat keskittyvät kaupunkeihin

Paradoksaalisesti useimmissa EU-maissa myös sosiaaliset ongelmat, köyhyys ja syrjäytyminen ovat keskittyneet kaupunkiseuduille. Vaikka valtaosa uusista työpaikoista luodaan juuri kaupungeissa, näiden asukkaat eivät välttämättä aina hyödy työllistymismahdollisuuksista. Heikoimmin pärjäävillä kaupungeilla esimerkiksi työttömyysaste on tiettyillä alueilla vähintään kaksinkertainen verrattuna kaupungin keskiarvoon ja epäsuotuisimmilla alueilla se voi nousta jopa 60 prosenttiin.

Tässä suhteessa Suomi sekä muut Pohjoismaat erottuvat mannermaisista vertailukohteistaan edukseen. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta (kuten Malmö Ruotsissa) Pohjoismaissa sisäiset sosioekonomiset erot eri kaupunkiosien välillä ovat vaatimatonta kuin mantereella. Myös kau-

The Urban Audit on EU-komission (DG Regio ja Eurostat) hanke, jossa kerätään tilastollista tietoa suurten ja keskisuurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen elinolosuhteista. Tietokannassa muuttujia on yli 300 ja se sisältää dataa 258 EU-maan kaupungista. Seuraavalla kierroksella mukaan tulee lähes 300 kaupunkia. Suomesta on tällä hetkellä mukana Helsinki, Tampere, Turku ja Oulu.

Tietokannassa on kolmea alueluokitusta: pääasiallisena tarkastelu-kohteena on keskuskunta. Lisäksi muuttujia on kerätty laajemmilta kaupunkiseuduilta sekä keskuskunnan kaupunginosatasolta.

punkkien ja maaseudun väliset erot ovat meillä pienemmät kuin monessa muussa EU-maassa. Pohjoismailla on kuitenkin tällä hetkellä tyypillistä, että sosioekonominen kehitys on vahvasti kaupunkihierarkiaan sidottu. Karkeasti ottaen suurimmat metropolialueet ovat kasvun kärjessä, kun taas pienet kaupungit sekä syrjäiset ja maatalousvaltaiset alueet roikkuvat kehityksen hännillä.

Euroopan kattavin kaupunkitutkimus

Raportissa, joka on kattavin Euroopan kaupungeista koskaan tehty tutkimus,

selvitetään myös muun muassa asumiseen, koulutukseen, ympäristöön ja liikumiseen liittyviä seikkoja. Lisäksi raportissa kartoitetaan kaupunkien vaikutusvaltaa, eli niiden taloudellisia ja poliittisia mahdollisuuksia itse ohjata omaa kehitystään ja muokata tulevaisuuttaan. Tässä suhteessa suomalaiset ja muut pohjoismaiset kaupungit kuuluvat Euroopan kärkipäähän.

Tutkimus tehtiin komission aluepolitiikan pääosaston aloitteesta.

Raporttia olivat laatimassa belgialainen (ECOTEC) ja ruotsalainen (Eurofutures) konsulttiyhtiö sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen tutkimuslaitos Nordregio. Lisäksi tilastoaineiston analyysiin Suomesta osallistui Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus YTK.

Tomas Hanell,

Eurofutures Finland

tomas.hanell@eurofutures.fi

Hankkeen englanninkielinen raportti sekä erikieliset tiivistelmät:

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/urban/audit/index_en.htm

ESPON 2013 -toimenpideohjelma hyväksytty

Valtioneuvosto hyväksyi 28.6.2007 esityksen Euroopan komissiolle ESPON 2013 -toimenpideohjelmaksi kaudelle 2007–2013. Ohjelmassa toteutettavilla hankkeilla pyritään tutkimusten avulla saamaan lisätietoa alueellisesta kehityksestä, aluepolitiikasta ja aluesuunnittelusta EU:n jäsenmaissa ja jakamaan tätä tietoa eri osapuolten käyttöön. Ohjelmaa voi toteuttaa tutkimuslaitokset, viranomaiset ja muut toimijat koko EU 27:n sekä Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin alueella.

ESPON 2013 -toimenpideohjelman EAKR-rahoitus ohjelmakaudella

on yhteensä 34 miljoonaa euroa ja jäsenvaltioiden osuus on yhteensä 11,3 miljoonaa euroa. Suomen rahoitusosuudeksi ohjelmakaudella on arvioitu 350 000 euroa. Suomen edustajina toimenpideohjelman seurantakomiteassa kaudella 2007–2013 toimivat neuvotteleva virkamies **Ilkka Mella** (ilkka.mella@intermin.fi) sisäasiainministeriöstä varajäsenenään ympäristöneuvos **Harri Pitkäranta** (harri.pitkaranta@ymparisto.fi) ympäristöministeriöstä.

Helsingissä lokakuussa 2007 järjestettävässä seminaarissa julkistetaan raportti, jossa suomalaiset tutkijat

arvioivat ESPON 2006 -ohjelman projektien tuloksia. Lisätietoja seminaarista edellä mainituilta Suomen edustajilta.

ESPON 2013 -ohjelma löytyy osoitteesta www.espon.eu

Tutkimus Länsi-Suomen EU-rakennerahasto-prosessin näkemyseroista

Vaikka erimielisyydet eivät kerrokaan välttämättä ohjelmien toimeenpanoon liittyvistä ongelmista, on mielenkiintoista tarkastella sopusointuisen implementaatioprosessin edellytyksiä mielipiteiden valossa. Tutkimuksessa tarkasteltiin rakennerahastoissa toimivien Suomen keskushallinnon ja Länsi-Suomen alueellisten organisaatioiden virkamiesten näkemyksiä rakennerahasto-ohjelmien implementaatiosta vuosina 2007–2013. Tavoitteena oli selvittää, onko kansallisen ja alueellisen tason rakennerahastoja toimeenpanevilla virkamiehillä näkemyseroja keskenään, oman hallinnontasonsa toimijoiden tai Euroopan komission kanssa. Mielenkiintoista oli myös selvittää, liittyvätkö mahdolliset näkemyserot implementaatiopäämääriin vai keinoihin.

Kritiikkiä hallinnon järjestämisestä

Tutkimuksen mukaan Länsi-Suomen rakennerahastoprosessin implementaatiosta löytyy näkemyseroja herättäviä aiheita. Näistä erityisesti rakennerahasto-ohjelmien hallinnon järjestäminen herätti keskushallinnon ja alueellisten organisaatioiden virkamiehissä kritiikkiä, samoin kuin eri rahoituslähteiden (EAKR ja ESR) väli-

Euroopan unionin rakennerahoituksen toimeenpano on monimutkainen prosessi, johon osallistuu toimijoita niin ylikansalliselta, kansalliselta kuin alueelliseltakin tasolta. Monet eri toimijat näkemyseroineen asettavat haasteen ohjelmien implementoinnille. Tutkimuksessa ”Länsi-Suomen EU-rakennerahastokauden 2007–2013 implementaatio – Toimijoiden väliset näkemyserot päämääristä ja keinoista” selvitettiin, onko kansallisen ja alueellisen tason rakennerahastoja toimeenpanevilla virkamiehillä näkemyseroja keskenään, oman hallinnontasonsa toimijoiden tai Euroopan komission kanssa.

nen rahanjako ja yritystukien asema rahoituksessa alueellisten organisaatioiden virkamiesten keskuudessa. Usean toimijan edustajien mielestä EAKR-rahoitusta on väheksytty ESR:n kustannuksella.

Yksimielisyyttä tavoitteissa

Suomen rakennerahastoprosessi vaikeuttaa kuitenkin erittäin sopusointuiselta, kun tarkastellaan eri osapuolten näkemyksiä implementaation päämääristä ja keinoista. Tutkimuksen haastattelujen mukaan suomalaiset rakennerahastotoimijat jakoi-
vat laajasti samat tavoitteet kuin Euroopan komissio ylikansallisella hallinnontasolla oli määritellyt.

Komission rakennerahastojen tavoitteiksi määrittelemät asiat kuuluvat hyvin monen suomalaisen rakennerahastotoimijan omiin tavoitteisiin, ja tämän vuoksi onkin helppo ponnistella kohti komission kaikille jäsenmaille asettamia tavoitteita. Hallintoprosessin sopusointuisuutta korostaa myös se, että yhteistyöorganisaatioihin, kansallisella tasolla komissioon ja alueellisella tasolla ministeriöihin, oltiin pääosin erittäin tyytyväisiä.

Sakari Linden

Kirjoittajan pro gradu -tutkimus on hyväksytty Turun yliopiston valtio-opin laitoksella 6/2007.

Konkurrenskraften förstärks med ERUF-åtgärdsprogrammen

Europakommissionen godkände i slutet av augusti de ERUF-åtgärdsprogram som tillämpas i Finland under perioden 2007–2013 under målet ”Den regionala konkurrenskraften och sysselsättningen”. Åtgärdsprogrammen genomför Finlands nationella strukturfondsstrategi för åren 2007–2013. Målet med åtgärdsprogrammen är att främja bl.a. innovationer, data- och kommunikationsteknologi och ibruktagande av ny teknologi i små och medelstora företag. Dessutom ska man koncentrera sig på sådan innovationsverksamhet som stöder företagsverksamhet och främjande av logistiska lösningar samt förbättrande av miljöns kvalitet. Programmets åtgärder förutsätter samarbete mellan regionerna och nätverksbildning mellan olika aktörer. Årligen finns ett anslag på 243,5 miljoner euro från statsbudgeten för genomförandet av åtgärdsprogrammen.

Pasi Rantahalvari

Hävkraft från EU för konkurrenskraft och sysselsättning: ESF-programmet för Fastlandsfinland för åren 2007–2013

De strategiska tyngdpunkterna för ESR-programmet för Fastlandsfinland är: 1) att utveckla organisering av arbete, den arbetskraft som finns på arbetsmarknaden och företag samt att öka företagsamhet (31 procent av totalfinansieringen), 2) att främja sysselsättningen och att folk skulle stanna på arbetsmarknaden samt att förebygga marginaliseringen (31 procent), 3) att utveckla arbetsmarknadernas funktionssätt genom att utveckla utbildnings- och servicesystem (27 procent) samt 4) att öka samarbetet mellan medlemsstater och regioner inom ESF-verksamheten (6 procent). Totalfinansieringen för ESF-programmet för Fastlandsfinland är 1,4 miljarder euro, varav 615,4 miljoner euro är ESF:s del. ESF-programmet för Fastlandsfinland torde bli godkänt av kommissionen i början av oktober.

Sirpa Liljeström, AM

Landsbygdens utvecklingsprogram för åren 2007–2013 är på gång

Landsbygdens utvecklingsprogram för Fastlandsfinland blev godkänt i augusti 2007. Programmets genomförande börjades redan i början av året för den del som gäller lantbrukarnas miljöstöd och stödet för ogynnsamma regioner därför att ansökningarna måste lämnas in till kommunernas myndigheter redan på våren. Ansökningstiden för företagsstöd började i början av juni och för utvecklingsprojekt i mitten av september. Under perioden startar 55 lokala Leader-verksamhetsgrupper och deras finansieringsramar och lokala planer skrevs under vid jord- och skogsbruksministeriet den 21 augusti 2007 som först i Europa. Programmet för Fastlandsfinland är ett program och enhetligt för hela landet. Utöver stödet för ogynnsamma regioner och lantbrukets miljöstöd täcker programmets åtgärder strukturella åtgärder för lantbruket som genomförs regionalt, stöd för landsbygdens näringsliv, stöd för utvecklingsprojekt, utbildning och de lokala Leader-verksamhetsgrupperna. Utvecklingsåtgärderna har förberetts lokalt och regionalt och utarbetats till planer som nu skall genomföras. För beslutsfattandet bär den regionala TE-centralerna ansvaret. Närmare information: www.lansbygdspolitik.fi.

Sirpa Karjalainen, JSM

Beredningen av yttergränssamarbetet framskrider enligt tidtabellen – åtminstone nästan

Under programperioden 2007–2013 ersätts grannskapsprogrammen mellan Finland och Ryssland med åtgärdsprogram som det europeiska grannskaps och partnerskapsinstrumentet (ENPI) har för gränsöverskridande samarbete. Enighet uppnåddes om innehållsfrågorna gällande de tre nya programmen (Sydöstra Finland-Ryssland, Karelia, Kolarctic) i mars-april 2007. Programmets slutförande har väntat på att kommissionens förordning om verkställighetsbestämmelser godkänns. Gemenskapets finansiering för de tre programmen är under programperioden sammanlagt 87,6 miljoner euro. Med hänsyn till den nationella och de sökandes självfinansiering skulle projekt med sammanlagt över 200 miljoner euro kunna genomföras. Inom yttergränssamarbetet skulle statens finansieringsandel för programmen kanaliseras genom landskapsförbunden som fungerar som förvaltningsmyndigheter. För åtgärdsprogrammen tillämpas EU:s finansieringsregler för länder utanför EU.

Pekka Järviö

Regioncentraprogrammet anpassar sig till det nya landskapet

I nom regioncentraprogrammet håller man på att planera verksamheten och ekonomin för år 2008. I enlighet med målsättningarna koncentrerar man sig på att stärka livskraften och konkurrenskraften samt att höja det sociala kapitalet. Man skall också satsa på en vitt utbredd näringspolitik och utveckling av kunskapsstruktur och innovationsverksamhet. Regioncentraprogrammets mål passar bra i regeringsprogrammets regionalpolitiska riktlinjer och det nya arbetskrafts- och näringsministeriets strategiska linjer. Verksamheten av de nätverk som påbörjades under den första programperioden effektiveras: Kunskap- och innovationer-nätverket fortsätter utvecklingen av små och medelstora stadsregioners innovationsverksamhet och det har Seinäjokiregionen som koordinator. Valfärdsnätverkets mål är att utveckla välfärdsbranschens näringspolitiska förutsättningar i regioncentrumen. Beredningen samordnas av Lahtisregionen. Kulturnätverket koncentrerar sig på utvecklandet av en verksamhetsmiljö som behövs för att främja företagssamhet för skapande brancher i regioncentrumen. Utgångspunkten är en utredning av Kirsi Kaunisharju och koordinatören är Raumoregionen. Utredning: www.intermin.fi/aluekeskusohjelma/Verkostojulkaisu 2/2007.

Ulla-Maija Laiho

19 ansökningar lämnades in för den regionala landsbygdsdelen

A nsökningstiden för den regionala delen av Landsbygdspolitiska specialprogrammet för åren 2007–2010 gick ut i slutet av augusti. 19 programförslag kom in. Största delen av dem hade utarbetats enligt ekonomiska regioner men det fanns också ansökningar av enskilda kommuner samt programförslag som täckte flera ekonomiska regioner. Statsrådet fattar beslut om godkännandet på basis av utlåtanden från landskapsförbunden samt efter förslag av expertarbetsgruppen och ministerarbetsgruppen för förvaltning och regionutveckling i början av november. Ytterligare upplysningar: www.intermin.fi/svenska/landsbygdsdelen.

Petra Stenfors

Regionförvaltningen utvecklas och reformeras

F örvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi till-
satte den 29 juni 2007 ett projekt för att reformera regionförvaltningen (ALKU). Projektets bakgrund finns i regeringsprogrammets riktlinjer för reformering av regionförvaltningen. Målet är en regionförvaltning som utgående från medborgarna och kunderna fungerar effektivt och resultatrikt. Projektet har mål beträffande utveckling av uppgifter och befogenheter samt beträffande regionindelningar och antalet myndigheter. Projektet har påbörjats med utredningar om myndigheternas nuvarande uppgifter. Avsikten är att reformerna genomförs före år 2010 och det betyder att de centralaste linjerna ska vara klara redan på våren 2008. Projektets styrgrupp leds av statssekreterare Timo Reina. Projektets generalsekreterare är landskapsdirektör DI Tapio Välinoro för Kymmenedalens landskapsförbund. Närmare information: www.intermin.fi/svenska/regioforvaltningens-reform.

Anu Nousiainen

Regionaliseringen fortsätter genom helhetsplanering

R egiionalisering av statsförvaltningens arbetsplatser fortsätter mera jämt än tidigare till olika delar av landet. Regeringen gjorde upp ett ställningstagande i sin aftonskola den 26 september 2007 om att fortsätta regionaliseringen. Regionaliseringens mål är att förlägga 4 000–8 000 arbetsplatser utanför huvudstadsregionen, som beslut före år 2011 och reformen ska vara genomförd före år 2015. Organisering av övergångsperioden stöds ekonomiskt. För regionaliseringen utarbetas en helhetsplan. För den utreder ministerierna tillsammans med regionaliseringens koordinationsgrupp sina funktioner och möjligheterna till regionalisering. Utredningarna om de funktioner som ska regionaliseras ska vara färdiga före utgången av mars 2008. Regeringens ställningstagande i sin helhet (på finska) www.vn.fi/ajankohtaista/tiedotteet/Pressmeddelande den 26 september 2007.

Ilpo Takanen

Tulevia tapahtumia:

Vipuvoimaa EU:lta – Rakennerahastokauden käynnistystilaisuus 25.–26.10.2007 Helsingissä

Sisäasiainministeriö ja työministeriö järjestävät uuden rakennerahasto-ohjelmakauden 2007–2013 käynnistystilaisuuden 25.–26.10.2007 Helsingin Wanhassa satamassa. Tilaisuudessa puhuvat mm. aluepolitiikan pääosaston pääjohtaja **Dirk Ahner** sekä työllisyys- ja sosiaaliasioiden pääosaston edustaja Euroopan komissiosta sekä kauppa- ja teollisuusministeri **Mauri Pekkarinen** ja työministeri **Tarja Cronberg**.

Tilaisuuden ohjelma: www.intremin.fi/suomi/euohjelmatyo

Innovatiivinen alueellistaminen -seminaari Kuopiossa 23.10.2007

Sisäasiainministeriö järjestää yhteistyössä Pohjois-Savon maakuntaliiton kanssa alueellistamisseminaarin 23.10.2007 Kuopiossa. Seminaarin tavoitteena on luoda katsaus hallituksen alueellistamista koskeviin linjauksiin sekä esitellä osaamisperusteista ja innovatiivista alueellistamista. Seminaarissa hallinto- ja kuntaministeri **Mari Kiviniemi** kertoo alueellistamisen linjauksista tällä hallituskaudella. Valtiosihteeri **Timo Reina** luo katsauksen alueellistamisen haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Kansainvälisen tuulahduksen seminaariin tuo **Stuart Ladds**, joka kertoo alueellistamisesta Isossa-Britanniassa. Lisäksi päivä aikana kuullaan mm. paikallisten maakuntajohtajien puheenvuorot ja yritysalustuksia.

Tilaisuuden ohjelma ja ilmoittautuminen: www.intermin.fi/suomi/alueellistaminen

Aluehallinnon uudistamishankkeen kutsuseminaarit marraskuussa

Sisäasiainministeriö järjestää marraskuussa neljä alueellista kutsutilaisuutta aluehallinnon uudistamishankkeesta (ALKU). Tilaisuudet on tarkoitettu alueviranomaisten, kuntien sekä sidosryhmien edustajille. Tilaisuuksissa esitellään hankkeen tavoitteita ja aikataulua sekä pyritään saamaan alueiden evästyksiä hankkeen läpiviemiseen. Paikalla ovat hallinto- ja kuntaministeri **Mari Kiviniemi** ja/tai valtiosihteeri **Timo Reina**, hankkeen pääsihteeri **Tapio Välinoro** sekä hankkeen valmistelutyöryhmien edustajia. Tilaisuuspäivämäärät ja -paikkakunnat ovat seuraavat: Tampere 14.11.2007, Turku 22.11.2007, Kuopio 26.11.2007, Oulu 30.11.2007.

Tilaisuusmateriaalit julkaistaan osoitteessa www.intermin.fi/suomi/aluehallinnon_uudistaminen

Alue-Integraattori tietoa aluekehityksestä

Julkaisu on maksuton

Julkaisija: Sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosasto

Osoite: PL 26, 00023 Valtioneuvosto, faksi (09) 160 44650, etunimi.sukunimi@intermin.fi

Vastaava toimittaja: Tarja Pyöriä, puh. (09) 160 43472, **Toimittaja:** Minna Rauhansalo, puh. (09) 160 44501

Svensk resumé: Anneli Neittamo, **Taitto:** Pentti Nuortimo

Tilaukset ja osoitteen muutokset: alueintegraattori@intermin.fi tai Raili Markoff, puh. (09) 160 44532

Paino: Vammalan Kirjapaino Oy

Internet: <http://www.intermin.fi/suomi/integraattori>

ISSN 1237-2226